

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 524

din 9 noiembrie 2022

referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii, în ansamblul său, precum și a dispozițiilor art. 8 alin. (3), art. 14 alin. (3) și (4), art. 22 alin. (3), art. 27 alin. (2), art. 29 alin. (1), art. 31 alin. (1), art. 40, art. 41, art. 49 alin. (5) și alin. (7)—(9), art. 51 alin. (3), art. 53 alin. (2), art. 57 alin. (4) și (6) și ale art. 59 alin. (3) din aceasta

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scântei	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Ioana Marilena Chiorean	— magistrat-asistent

1. Pe rol se află soluținarea obiecției de neconstituționalitate a dispozițiilor Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii, obiecție formulată de 57 de deputați.

2. Obiecția de neconstituționalitate a fost formulată în temeiul art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și al art. 15 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, a fost înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.486 din 20 octombrie 2022 și constituie obiectul Dosarului nr. 2349A/2022.

3. În motivarea obiecției de neconstituționalitate, autorii sesizării invocă critici de neconstituționalitate extrinsecă, precum și critici de neconstituționalitate intrinsecă.

4. Referitor la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se susține că legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3)—(5), ale art. 69 alin. (2), ale art. 75, ale art. 76 alin. (3) și ale art. 148 din Constituție.

5. Astfel, conform art. 70 alin. (2) din Regulamentul Camerei Deputaților și art. 89 alin. (2) din Regulamentul Senatului, raportul va fi difuzat deputaților, respectiv senatorilor, cu cel puțin 3 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei respective. Întrucât statul de drept se întemeiază pe domnia legii, respectarea normelor legale reprezintă o obligație care incumbă tuturor cetățenilor români, precum și tuturor autorităților publice. Activitatea autorității legiuitoare este, de asemenea, subsumată obligației expuse mai sus, fiind reglementată prin regulamentele proprii de organizare și funcționare. Respectarea dispozițiilor regulamentare este fundamentală pentru buna desfășurare a activității de legiferare în România. Orice lege trebuie adoptată în condiții de deplină transparență, prin voința politică exprimată conform propriei conștiințe a fiecărui membru al corpului legiuitor, după studiul aprofundat al normelor supuse dezbaterii parlamentare. Pentru formarea voinței politice a fiecărui membru al Parlamentului, Regulamentul Camerei Deputaților și Regulamentul Senatului prevăd un termen de 3 zile de la data la care comisia de specialitate avizează prin raport legea până la dezbaterile acesteia în ședința Camerei Deputaților sau a Senatului.

6. Aceste dispoziții imperative au fost încălcate cu privire la legea supusă controlului de constituționalitate, deoarece aceasta a fost avizată de comisia specială raportoare în data de 17 octombrie 2022 și în aceeași zi a fost dezbătută și aprobată în ședința Senatului. Aplicarea procedurii de dezbateri în

ședința Senatului în privința Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii (Pl-x nr. 442/2022) în aceeași zi în care a fost avizată prin raport de comisia specială constituie o încălcare a Constituției, deoarece senatorii care nu au fost membri ai acestei comisii nu au avut posibilitatea de a-și forma opinia asupra propunerii legislative adoptate cu amendamente, de comisia specială, aflându-se în situația de a exercita un mandat imperativ, dând curs strict indicației partidelor din coaliția de guvernare. Termenul de 3 zile este imperativ, indiferent dacă este aplicată procedura ordinară de dezbateri sau procedura de urgență.

7. Totodată, se susține că legea dedusă controlului de constituționalitate contravine prevederilor art. 1 alin. (3) și (5), ale art. 75, ale art. 76 alin. (3) și ale art. 148 din Constituție în ceea ce privește desfășurarea procedurii parlamentare de adoptare a legilor. Astfel, adoptarea celor trei noi legi ale justiției — Legea privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legea privind organizarea judiciară și Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii — a fost asumată de Guvernul României în primul rând pentru a corecta acele modificări nocive realizate în anul 2018, pentru a pune în acord legile cu practica recentă a Curții Constituționale, dar și pentru a aduce legislației îmbunătățiri care să permită îndeplinirea tuturor obiectivelor de referință stabilite în cadrul Mecanismului de cooperare și verificare (MCV). Prima formă a proiectelor a fost pusă în dezbateri publică în luna septembrie 2020, apoi a fost trimisă în procedură de avizare de către Ministerul Justiției la sfârșitul lunii martie 2021. Această formă a primit o caracterizare favorabilă din partea Comisiei Europene în Raportul MCV din iunie 2021. Din pricina blocajului politic, Guvernul instalat în noiembrie 2021 a reluat procedura, iar în luna iunie 2022 a făcut publice proiectele într-o variantă modificată, despre care ministrul Justiției a afirmat că este agreată cu Comisia Europeană. În august 2022, Guvernul a aprobat cele trei proiecte cu multe modificări față de varianta din iunie și le-a trimis în Parlament spre dezbateri și adoptare într-o procedură de urgență, acestea fiind înregistrate la Parlament în prima zi a noului sesiuni parlamentare, la 1 septembrie 2022. Cele trei legi ale justiției au fost adoptate foarte rapid de Camera Deputaților (20 septembrie, 27 septembrie și 4 octombrie), în condițiile în care legile cuprind mai mult de 550 de articole plus anexele, iar opoziția a cerut în mod justificat mai mult timp pentru dezbateri. În acest interval de timp, o chestiune importantă care era reglementată de Legea privind organizarea judiciară, și anume existența Secției pentru investigarea infracțiunilor din justiție (SIJ), a fost tranșată de Parlament prin adoptarea Legii nr. 49/2022, prin care s-a desființat în mod formal SIJ, lege care a fost, la rândul ei, adoptată într-o procedură de urgență, fără a se aștepta publicarea avizului Comisiei de la Veneția nr. 1.079 din 21 martie 2022. Deși adoptarea celor trei noi legi ale justiției reprezenta o bună ocazie pentru a corecta legea de desființare a SIJ în acord cu avizul sus-menționat al Comisiei de la Veneția, acest lucru nu s-a întâmplat. Mai mult decât atât, în ciuda asumării

obținerii avizului Comisiei de la Veneția, din programul de guvernare, pentru cele trei legi ale justiției, Guvernul nu a solicitat acest aviz, iar, în momentul în care Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei a sesizat Comisia de la Veneția în legătură cu cele trei legi ale justiției, ministrul justiției a declarat în mod explicit și repetat că nu așteaptă acest aviz, motivând că de adoptarea urgentă a legilor ar depinde ridicarea MCV și aderarea României la spațiul Schengen. Autorii obiecției susțin că, în realitate, motivul pentru care nu este așteptat acest aviz este simplu: cele trei proiecte votate nu doar că nu corectează aspectele criticate de Comisia de la Veneția prin Avizul nr. 1.079 din 21 martie 2022 referitor la legea pentru desființarea SIIJ, ci conțin foarte multe reglementări problematice care vin în contradicție flagrantă cu unele recomandări din cadrul MCV, cu mai multe avize ale Comisiei de la Veneția date în alte spețe și cu unele rapoarte ale Grupului de state împotriva corupției (GRECO). Cu alte cuvinte, în loc să îmbunătățească legislația și să reprezinte o reală reformă, aceste noi legi afectează independența și eficiența sistemului judiciar. Astfel, la 19 septembrie 2022, proiectul de lege criticat a primit raport favorabil de la Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției, iar la 20 septembrie 2022 a fost adoptat de Camera Deputaților, în calitate de primă Cameră sesizată. Totodată, la 17 octombrie 2022 a avut loc dezbateră în ședința Senatului, în aceeași zi în care a fost avizată prin raport de comisia specială, ceea ce constituie o încălcare a dispozițiilor constituționale invocate referitoare la procedura de adoptare a legilor.

8. În susținerea acestor critici de neconstituționalitate extrinsecă, se invocă jurisprudența Curții Constituționale, care, prin Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, paragraful 73, a statuat că principiul legalității, prevăzut de dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, interpretat în coroborare cu celelalte principii subsumate statului de drept, reglementat de art. 1 alin. (3) din Constituție, impune ca atât exigențele de ordin procedural, cât și cele de ordin substanțial să fie respectate în cadrul legiferării. Regulile referitoare la fondul reglementărilor, procedurile de urmat, inclusiv solicitarea de avize de la instituțiile prevăzute de lege, nu sunt însă scopuri în sine, ci mijloace, instrumente pentru asigurarea dezideratului calității legii, o lege care să slujească cetățenilor, iar nu să creeze insecuritate juridică. În același sens, Curtea Constituțională s-a mai pronunțat, de exemplu, prin Decizia nr. 128 din 6 martie 2019, paragraful 32, sau Decizia nr. 139 din 13 martie 2019, paragraful 85. De asemenea, prin Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, paragrafele 74 și 75, Curtea a constatat că stabilirea unor reguli clare în privința procedurii legislative, inclusiv la nivelul Legii fundamentale, și respectarea regulilor astfel stabilite constituie o garanție împotriva abuzului de putere al majorității parlamentare, așadar, o garanție a democrației. În măsura în care normele privind procedura legislativă au consacrat constituțională, Curtea Constituțională este competentă să se pronunțe asupra modului în care legile adoptate de Parlament le respectă și să sancționeze în mod corespunzător încălcarea lor (a se vedea Decizia nr. 128 din 6 martie 2019, paragraful 33). Prin urmare, respectarea art. 75 și a art. 76 alin. (3) din Constituție reprezintă fundamentul dezbaterilor democratice din Parlament, care, prin substratul lor de valoare, presupun un schimb de idei între cei ce exercită suveranitatea națională. Evitarea sau limitarea dezbaterilor parlamentare prin scurtarea nejustificată a termenelor, fără a respecta prevederile constituționale exprese în acest sens, denotă o atingere adusă înseși unei valori fundamentale a statului, și anume caracterului său democratic. Din punct de vedere axiologic, dezbaterile parlamentare în forma lor comună/generală sunt în mod intrinsec legate de democrație, astfel că orice abatere de la aceasta trebuie să fie

realizată numai în condițiile și limitele stabilite prin Constituție. Nesocotirea acestei valori supreme plasează destinatarul normei juridice într-o situație de perpetuă insecuritate juridică. Așadar, deși la o primă vedere pare că Parlamentul nu a respectat doar un aspect procedural, poate formal, în realitate, consecințele pe care această neregularitate le implică sunt grave, afectând ideea de democrație și de securitate juridică, în substanța lor.

9. În concluzie, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că o lege adoptată în astfel de condiții nu poate avea decât un caracter neconstituțional, prin încălcarea dispozițiilor constituționale atât ale art. 1 alin. (3), în componenta referitoare la democrație, și ale art. 1 alin. (5), în componenta referitoare la securitatea juridică a persoanei, cât și ale art. 75 și ale art. 76 alin. (3) privind desfășurarea procedurii parlamentare de adoptare a legilor.

10. Referitor la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, se susține că dispozițiile privind procedura de alegere a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii (art. 8—18), denumit în continuare CSM, din legea supusă controlului de constituționalitate încalcă prevederile art. 133 alin. (2) lit. a) din Constituție, potrivit cărora 14 dintre membrii CSM sunt aleși în adunările generale ale magistraților. Se susține, în primul rând, că prevederea alegerii separate, pe niveluri de instanțe și parchete, prin faptul că nu au dreptul de a candida toți magistrații, ci doar judecătorii/procurorii desemnați pentru a candida (fiind, așadar, un sistem condiționat), încalcă litera și spiritul textului constituțional invocat. Astfel, această formă de alegere a membrilor CSM nu este justificată, în condițiile în care fiecare membru ar trebui să reprezinte întregul sistem judiciar, iar nu doar pe judecătorii sau procurorii de la nivelul instanțelor/parchetelor corespunzător gradului deținut. Se arată că a fost refuzată propunerea introducerii votului universal pentru judecători și procurori. În al doilea rând, se susține că alegerea magistratului care întrunește cel mai mare număr de voturi (iar nu a celui care întrunește votul majorității) încalcă, de asemenea, art. 1 alin. (3) din Constituție și principiul votului universal. Astfel, potrivit art. 8 alin. (3) din legea criticată, sunt aleși ca membri ai CSM doi judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de la Direcția Națională Anticorupție ori de la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, care au obținut cel mai mare număr de voturi în adunările generale. În al treilea rând, se arată că, potrivit art. 14 alin. (3) și (4) din legea criticată, fiecare judecător și procuror votează un număr maxim de candidați egal cu numărul membrilor CSM, care reprezintă categoria de instanțe sau parchete la nivelul cărora judecătorul sau, după caz, procurorul își desfășoară activitatea, iar, în cazul în care au fost votate mai puține sau mai multe persoane, votul este nul. Or, faptul că magistrații sunt obligați să voteze exact numărul de membri ai CSM, votul anulându-se dacă sunt votați mai mulți sau mai puțini candidați, va determina magistrații să voteze persoane pe care nu le consideră reprezentative sau chiar să nu mai participe la procesul electoral, cu încălcarea art. 1 alin. (3) din Constituție.

11. Se mai susține că prevederile art. 22 alin. (3) din legea criticată contravin dispozițiilor art. 134 alin. (4) din Constituție, deoarece atribuțiile CSM pot fi stabilite doar prin lege și prin Constituție. Or, formularea prea generală a textului creează premisele unor repartizări de atribuții și, mai ales, ale unor excluderi ale unor membri de la luarea anumitor decizii.

12. Autorii sesizării de neconstituționalitate arată că prin prevederile care fărâmițează autoritatea de a lua decizii, în defavoarea CSM ca organism colegial, în privința unor amănunte cvasiprocedurale care se pot dovedi esențiale pentru sensul final al hotărârilor, legea criticată goleşte de conținut

dispozițiile art. 133 alin. (1) din Constituție privind rolul CSM, pentru motivele care urmează.

13. Potrivit prevederilor art. 27 alin. (2) din legea criticată, cvorumul de ședință poate coborî de la 15 membri la majoritatea membrilor, diferența între cele două praguri fiind nejustificat de mare, raportat la importanța hotărârilor dezbătute.

14. Totodată, potrivit art. 29 alin. (1) din legea criticată, membrii Plenului/secțiilor CSM hotărăsc situațiile în care ședințele nu sunt publice, deși legea ar trebui să fie cea care stabilește criteriile, ceea ce încalcă dispozițiile art. 1 alin. (3) din Constituție privind statul de drept.

15. De asemenea, autorii sesizării susțin că atribuțiile Plenului CSM sunt preluate de secțiile CSM, consecințele fiind, pe de o parte, diminuarea autorității hotărârilor organului decizional și, pe de altă parte, crearea de nuclee de decizie mult mai puțin reprezentative și afectarea unității și coerenței activității CSM. Astfel, art. 31 alin. (1), art. 40 și 41 prevăd atribuții extinse pentru secțiile CSM, în defavoarea Plenului. Or, funcționarea CSM în esență aproape exclusiv în secții încalcă arhitectura constituțională a acestei autorități colegiale, în care Plenul este forma de organizare adecvată constituțional. Prin urmare, dispozițiile art. 31 alin. (1), ale art. 40 și ale art. 41 din legea criticată încalcă prevederile art. 133 alin. (1) și ale art. 134 alin. (4) din Constituție, în raport cu separarea competențelor pe secții și cu lipsa unei căi de atac la Plenul CSM. Or, în jurisprudența sa, Curtea Constituțională a precizat, prin Decizia nr. 331 din 3 aprilie 2007, că dispozițiile art. 35, raportate la dispozițiile art. 27 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 dau expresie atribuțiilor CSM, așa cum au fost acestea reglementate prin art. 134 din Legea fundamentală. Se mai susține că, potrivit dispozițiilor exprese ale art. 134 alin. (2) din Constituție, doar atribuția de instanță de judecată în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor se realizează de CSM, prin secțiile sale. O astfel de precizare lipsește însă din cuprinsul art. 134 alin. (1) și (4) din Constituție, care statuează rolul CSM ca întreg, respectiv în Plenul său, în ceea ce privește adoptarea hotărârilor, în general (atât pentru propunerea către Președintele României a numirii în funcție a judecătorilor și a procurorilor, cu excepția celor stagiați, în condițiile legii, cât și pentru alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției). Separarea competențelor decizionale referitor la cariera magistraților nu ar trebui să afecteze rolul CSM, care, în componența sa plenară, reprezintă garantul independenței justiției, potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție. Prin urmare, toate atribuțiile CSM care privesc aspectele generale și comune ale carierei magistraților și organizarea instanțelor și a parchetelor ar trebui să revină exclusiv competenței Plenului CSM. Deși există secții separate în privința judecătorilor sau a procurorilor, aceasta nu implică faptul că hotărârile pronunțate de aceste secții să fie definitive ori plângerile împotriva lor să fie soluționate tot de fiecare secție în cauză. Arhitectura constituțională a CSM, organ colegial, implică atacarea la Plen a hotărârilor fiecărei secții (cu excepția hotărârilor secțiilor disciplinare, tot ca urmare a excepției consacrate printr-un text constituțional). Singura formă prin care se poate efectua separarea strictă a carierelor judecătorilor și procurorilor, fără riscul declarării ca neconstituțională a unei astfel de modificări, o reprezintă o revizuire constituțională. În Franța sau Belgia, modele constituționale tradiționale și pentru România, președinții instanțelor supreme s-au pronunțat pentru unitatea magistraturii în cadrul aceluiași consiliu. Activitatea celor două secții ale CSM influențează (direct/indirect) întregul corp al magistraților, având în vedere legătura indisolubilă dintre judecători și procurori. Actualele reglementări ce vizează separația carierelor magistraților nu ar trebui să stea la baza unei segregării profesionale totale, în condițiile în care democrația prevede nu simpla coexistență a profesiilor, ci

conlucrarea profesională. În fapt, de cele mai multe ori, nu există o finalitate a muncii procurorilor în absența judecătorilor. Tot astfel, unui judecător îi este imposibil să judece o gamă variată de cauze în absența unui procuror. Din perspectiva impactului general al activității secțiilor CSM, este imposibil a se elabora un regulament de ordine interioară al instanțelor judecătorești, aprobat de Secția pentru judecători, fără a face referire la procurori/parchete; după cum este imposibil a se elabora un regulament de ordine interioară al parchetelor, fără a face referire la judecători/instanțe.

16. Autorii sesizării de neconstituționalitate susțin că mai multe dispoziții care reglementează procedura aplicabilă în materie disciplinară sunt de natură să limiteze drepturile procesuale ale magistraților vizați, pentru argumentele care urmează.

17. Inadmisibilitatea cererilor de intervenție accesorie în procedura disciplinară, prevăzută de art. 49 alin. (5) din legea criticată, conduce la aberații procedurale în fața instanței de cenzură competente, și anume Înalta Curte de Casație și Justiție, care judecă acțiunea disciplinară potrivit dreptului comun, încălcându-se, astfel, art. 1 alin. (3), art. 20 alin. (2), art. 21 alin. (2) și art. 124 alin. (3) din Constituție. Or, inadmisibilitatea formulării unor cereri de intervenție accesorie în fața secțiilor disciplinare ale CSM este neconstituțională, deoarece, prin raportare la rolul conferit de dispozițiile constituționale și legale, spre exemplu, asociațiile profesionale ale judecătorilor sau procurorilor ale căror membri sunt supuși unor proceduri disciplinare în fața secțiilor CSM, justifică un interes legitim, pretinzând respectarea dispozițiilor legale ca o condiție esențială pentru garantarea independenței justiției și respectarea statutului magistratului. Dreptul la un tribunal prezintă două aspecte, pe de o parte, include dreptul de acțiune în justiție, de a angaja o procedură în fața instanței, iar, pe de altă parte, dreptul de acces concret la un tribunal într-un proces pendinte, adică dreptul de a obține o decizie emisă de un tribunal, de a fi analizat dreptul pretins (hotărârile din 21 februarie 1975 și 1 martie 2002, pronunțate de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în cauzele *Golder împotriva Regatului Unit și Kutic împotriva Croației*). Scopul unei asociații profesionale a magistraților, potrivit statutelor sale, este de a asigura că autoritatea judiciară își poate exercita misiunea în deplină independență, pentru apărarea intereselor profesionale ale membrilor sistemului judiciar (implicit ale membrilor asociației) și pentru asigurarea apărării libertăților și principiilor democratice. Dreptul la libertatea de asociere presupune nu doar lipsa unor restricții discriminatorii și nejustificate în ceea ce privește înființarea, înregistrarea, declararea și publicitatea anumitor categorii de organizații private, cum sunt și asociațiile profesionale ale magistraților, ci și lipsa oricăror restricții în exercitarea efectivă a drepturilor și intereselor legitime ale acestora (a se vedea Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 18 iunie 2020 pronunțată în Cauza C-78/18, *Comisia Europeană împotriva Ungariei*), între care se regăsește și dreptul la un proces echitabil și accesul liber la Justiție, prevăzut de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale. Potrivit Avizului nr. 23 (2020) — „Rolul asociațiilor judecătorilor în sprijinirea independenței judiciare”, emis de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE), „9. Toate asociațiile judecătorilor asigură o rețea și o platformă pentru comunicare între membrii lor. Principalele obiective ale majorității asociațiilor sunt promovarea și apărarea independenței judecătorilor și a statului de drept, precum și salvagardarea statutului și a condițiilor adecvate de muncă ale judecătorilor. Alte obiective importante privesc formarea judecătorilor, etica judecătorilor și contribuții privind reforma justiției și legislația. (...)”

18. De asemenea, se arată că art. 49 alin. (7) din legea criticată prevede că recuzarea este soluționată de secție în

aceeași compunere, textul fiind mai mult decât neclar. Dacă se poate pronunța și magistratul recuzat asupra cererii de recuzare, atunci textul criticat încalcă principiul echității.

19. Totodată, textul art. 49 alin. (8) din legea criticată, potrivit căruia toate motivele de nulitate a acțiunii disciplinare se invocă, sub sancțiunea decăderii, la primul termen de judecată cu procedura completă, conduce la aberații procedurale în fața instanței de cenzură competente — Înalta Curte de Casație și Justiție —, care judecă potrivit dreptului comun recursul [devolutiv, conform art. 51 alin. (14) din legea criticată]. Prin faptul că motivele de nulitate (absolută sau relativă) se invocă doar până la primul termen de judecată se încalcă regulile aplicabile celor două categorii de nulități, prevăzute de art. 178 din Codul de procedură civilă.

20. Se mai susține că posibilitatea schimbării încadrării juridice — instituție de drept procesual penal — este și ea de natură să restrângă drepturile procesuale ale magistratului vizat, în special dreptul la apărare. Deși legea criticată precizează că procedura din lege se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă, așa cum este și firesc într-o procedură vizând abateri disciplinare [art. 49 alin. (14) din legea criticată], nu cu acelea ale Codului de procedură penală, totuși, art. 49 alin. (9) prevede că secția competentă în materie disciplinară poate, din oficiu sau la solicitarea părților, să schimbe încadrarea juridică a abaterilor disciplinare pentru care s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare. Or, această prevedere este contrară dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție. O asemenea instituție — schimbarea încadrării juridice — preluată în procedura disciplinară — creează un melanj straniu și o *lex tertia* imprevizibilă, imprecisă, neclară între Codul de procedură penală și Codul de procedură civilă, în lipsa dezvoltării unor ipoteze necesare schimbării încadrării juridice. Potrivit Deciziei Curții Constituționale nr. 250 din 16 aprilie 2019, paragraful 24, necesitatea schimbării încadrării juridice poate fi determinată fie de o greșită apreciere inițială a încadrării, fie de intervenirea sau descoperirea ulterioară a unor împrejurări care conduc la reținerea unei încadrări juridice diferite față de cea inițială. Cel de-al doilea motiv, al descoperirii ulterioare a unor împrejurări ori intervenirea ulterioară a acestora, ridică problema schimbării obiectului și limitelor judecării. În faza de urmărire penală, o astfel de problemă nu există, art. 311 din Codul de procedură penală permițând atât extinderea urmăririi penale, cât și schimbarea încadrării juridice. În schimb, în faza judecării, art. 371 din Codul de procedură penală limitează judecata la faptele și persoanele arătate în actul de sesizare a instanței, astfel că descoperirea unor împrejurări ulterioare, nedescrise în actul de sesizare, care duc la o descriere diferită a faptei indicate în actul de sesizare (cu consecința unei încadrări juridice diferite) reprezintă o veritabilă extindere a judecării la alte fapte, neindicate în actul de sesizare, interzisă de noua legislație procesual penală. Singura ipoteză în care ar fi permisă o astfel de schimbare a încadrării juridice, prin descoperirea ori intervenirea ulterioară a unor împrejurări, ar fi în cazul în care aceasta ar fi mai favorabilă inculpatului. Așadar, evoluția jurisprudenței Curții Constituționale este semnificativă: pe de o parte, se exprimă în mod direct exigența respectării de către orice act normativ a unor cerințe calitative (previzibilitatea, precizia și claritatea), iar, pe de altă parte, această exigență își găsește temeiul, în mod direct și de sine stătător, în art. 1 alin. (5) din Constituție.

21. Se mai arată că art. 51 alin. (3) din legea criticată reglementează posibilitatea ca Inspecția Judiciară să poată face recurs împotriva hotărârii CSM de respingere a acțiunii disciplinare, ceea ce constituie o formă de presiune pusă asupra magistraților. Această posibilitate a fost, de altfel, criticată de Comisia de la Veneția în numeroase avize: „[...] Odată ce comisia de disciplină a Consiliului Judiciar Suprem a decis în

favoarea judecătorului, această decizie ar trebui să fie definitivă. [...]” [CDL-AD(2002)015, Avizul referitor la proiectul de lege privind modificările la Legea sistemului judiciar din Bulgaria]. Prin urmare, aceste dispoziții contravin prevederilor art. 1 alin. (3) și ale art. 11 din Constituție.

22. De asemenea, termenul de prescripție specială a răspunderii disciplinare, de 5 (4 + 1) ani, prevăzut de art. 53 alin. (2) din legea criticată, este exagerat, fiind identic cu termenul de prescripție a răspunderii penale pentru infracțiuni sancționabile cu pedepse de până la 5 ani, constituind un potențial instrument de presiune asupra magistraților. Astfel, art. 122 lit. d) din Codul penal prevede termenul de prescripție a răspunderii penale de 5 ani, când legea prevede pentru infracțiunea săvârșită pedeapsa închisorii mai mare de un an, dar care nu depășește 5 ani. În materia răspunderii disciplinare în relațiile de serviciu, termenul de prescripție a răspunderii este de 6 luni, potrivit art. 252 alin. (1) din Codul muncii.

23. Autorii sesizării de neconstituționalitate mai susțin că legea criticată conține dispoziții care conduc la crearea unui statut special al membrilor CSM, făcând dificil ca aceștia să se supună mecanismelor de control democratic, cu încălcarea art. 133 alin. (1), raportat la art. 1 alin. (1) și (3) din Constituție.

24. Astfel, în primul rând, potrivit art. 57 alin. (4) din legea criticată, revocarea din funcție pentru nerespectarea atribuțiilor de serviciu este reglementată atât de restrictiv, încât devine iluzorie. Procedura de revocare fiind una extrem de anevoioasă, aceasta va face inaplicabilă instituția revocării.

25. În al doilea rând, reglementarea prin art. 57 alin. (6) din legea criticată a posibilității revocării de către Plen a membrilor CSM aleși de Senat este o dispoziție contradictorie, de natură să genereze abuzuri.

26. În al treilea rând, potrivit art. 59 alin. (3) din legea criticată, nu se mai organizează alegeri dacă un loc la CSM rămâne vacant cu mai puțin de un an înaintea încetării mandatului. Or, termenul de un an este în mod nejustificat unul foarte îndelungat, putând conduce la situații de absolută lipsă de reprezentativitate a membrilor care exercită efectiv atribuțiile CSM, organism deosebit de important pentru justiție, consacrat constituțional.

27. În final, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că reglementările cuprinse în legea criticată, atât în detaliile lor specifice analizate mai sus, cât și apreciate în evaluarea de ansamblu a celor trei legi ale justiției adoptate de Senat în aceeași zi, conduc la o slăbire clară a poziției puterii judecătorești în raport cu celelalte puteri din stat — executivă și legislativă, cu încălcarea flagrantă a principiului separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale — art. 1 alin. (4) din Constituție. Practic, Plenul CSM este golit de atribuții, acestea fiind preluate de către cele două secții. Se poate afirma că nu mai avem *de facto* CSM, ci două CSM-uri, unul pentru judecători și unul pentru procurori. Tendința de rupere a unor atribuții de la Plen în favoarea celor două secții nu este nouă. Aceasta s-a manifestat încă din anul 2005, la doar un an de la adoptarea Legii nr. 317/2004. De atunci atribuțiile Plenului s-au redus permanent, cele mai mari modificări survenind în anul 2018, iar prin legea criticată se desăvârșește această lucrare de transformare a CSM, ca organ unic, în două organe separate, dar mai ușor de influențat și de controlat politic. În cadrul secțiilor sunt alte condiții de prezență pentru cvorum, iar reprezentanții societății civile din CSM nu pot participa. Sensul în care ar fi trebuit făcută reforma CSM, așa cum se afirma, de altfel, și în expunerea de motive, era acela de a reda Plenului plenitudinea de competență și unicitatea organică.

28. În conformitate cu dispozițiile art. 16 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, sesizarea a fost transmisă președinților celor două

Camere ale Parlamentului și Guvernului, pentru a-și exprima punctele lor de vedere asupra sesizării de neconstituționalitate.

29. **Președintele Senatului** a transmis Curții Constituționale punctul său de vedere, cu Adresa nr. 2.772 din 1 noiembrie 2022, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.750 din 2 noiembrie 2022, prin care consideră, în esență, că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată, prin raportare la dispozițiile constituționale invocate, precum și la deciziile Curții Constituționale. Astfel, referitor la critica de neconstituționalitate extrinsecă, arată că legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată în procedură de urgență, motiv pentru care termenele au putut fi scurtate, iar modul în care acestea au fost comprimate și intervalele de timp rezultate reprezintă aspecte legate de aplicarea regulamentelor parlamentare, sens în care invocă deciziile Curții Constituționale nr. 307 din 28 martie 2012, nr. 137 din 20 martie 2018 și nr. 650 din 25 octombrie 2018. Totodată, arată că, prin Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, pe care o invocă autorii sesizării de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a statuat că, din punct de vedere procedural, nu poate fi comparată situația proiectelor/propunerilor legislative aflate în procedură obișnuită cu a celor aflate în procedură de urgență. Chiar Constituția consacră această dihotomie, astfel încât revine Camerei în cauză competența de a stabili în mod concret dispozițiile regulamentare privind adoptarea legii în procedură obișnuită/de urgență, proceduri care se subsumează dreptului parlamentar. În acea cauză, Curtea a reținut că legea criticată nu a fost adoptată prin procedură de urgență. În ipoteza în care s-ar fi aprobat adoptarea acesteia prin procedură de urgență, desigur, termenele puteau fi mult comprimate. În concluzie, scurtarea termenelor se poate realiza prin aprobarea procedurii de urgență cerute conform art. 76 alin. (3) din Constituție, legiuitorul constituant prevăzând expres această posibilitate.

30. **Președintele Camerei Deputaților** a transmis Curții Constituționale punctul său de vedere, cu Adresa nr. 2/9.449 din 1 noiembrie 2022, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.730 din aceeași dată, prin care consideră, în esență, că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

31. Referitor la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, consideră că susținerea autorilor sesizării nu pot fi reținute, deoarece legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată în procedură de urgență, la cererea Guvernului, cu respectarea prevederilor art. 76 alin. (3) din Constituție, sens în care se invocă, în esență, deciziile Curții Constituționale nr. 307 din 28 martie 2012, nr. 137 din 20 martie 2018 și nr. 650 din 25 octombrie 2018. Totodată, menționează că, prin Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, pe care autorii sesizării o invocă în sprijinul argumentației de neconstituționalitate, Curtea Constituțională a statuat că nu poate fi comparată situația proiectelor/propunerilor legislative aflate în procedură obișnuită cu a celor aflate în procedură de urgență. Așadar, scurtarea termenelor se poate realiza prin aprobarea procedurii de urgență, cerută conform art. 76 alin. (3) din Constituție, republicată, legiuitorul constituant prevăzând expres această posibilitate. Astfel, se consideră că, în mod contrar elementelor prezentate în conținutul sesizării de neconstituționalitate, atât în cadrul ședinței comisiei speciale, cât și în cadrul ședinței plenului Camerei Deputaților, au fost organizate dezbateri generale și dezbateri pe articole, în cadrul cărora reprezentanții grupurilor parlamentare au avut posibilitatea susținerii de amendamente, precum și a expunerii punctelor de vedere cu privire la procedura de adoptare a Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii. Având în vedere că Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii a fost adoptată în procedură de urgență, scurtarea termenelor procedurale și accelerarea parcursului legislativ al legii nu încalcă dispozițiile constituționale, fiind posibilă derogarea de la termenele

reglamentare, temporalitatea fiind o trăsătură de bază a procedurii de urgență.

32. În ceea ce privește invocarea unei pretense încălcări a prevederilor art. 148 din Constituție, arată că, în analiza constituționalității unei legi, Curtea se raportează la textele și principii constituționale pretins încălcate, iar avizele Comisiei de la Veneția nu au rang constituțional, pentru a fi considerate norme interpușe în cadrul controlului de constituționalitate, similar cu normele de drept europene. Cu privire la susținerea că Parlamentul nu ar fi așteptat un aviz din partea Comisiei de la Veneția și a procedat la adoptarea legii, apreciază că această critică nu este raportată la niciun text constituțional, fiind nemotivată. Mai mult, nu există nicio normă constituțională care să condiționeze adoptarea legilor de existența unor avize din partea unor entități consultative din cadrul Consiliului Europei.

33. În concluzie, apreciază că Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii a fost adoptată cu respectarea prevederilor art. 1 alin. (3)—(5), ale art. 69, ale art. 75 și ale art. 76 alin. (3) din Constituție, deoarece scurtarea termenelor regulamentare s-a realizat în cadrul procedurii de urgență a adoptării legii, iar solicitarea avizului Comisiei de la Veneția nu se subsumează vreunei norme de rang constituțional.

34. Referitor la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, apreciază că prin trimiterea la art. 8—18 din legea contestată autorii sesizării nu indică în mod concret motivele pentru care Curtea Constituțională ar putea reține neconstituționalitatea prevederilor invocate, astfel că, având în vedere dispozițiile art. 10 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, critica de constituționalitate raportată la art. 133 din Constituție ar urma să fie respinsă ca inadmisibilă.

35. Mai arată că legile justiției consacră, cu valoare de principiu, la nivel normativ, separarea carierei judecătorilor de cea a procurorilor, judecătorii și procurorii trebuind să fie independenți unii de alții. Aceste soluții legislative au fost susținute vehement de asociațiile profesionale din domeniul apărării drepturilor magistraților și independenței justiției. În acest sens, Comisia de la Veneția a subliniat, în Avizul nr. 924/2018, pct. 133, emis cu privire la proiectul de modificare a legilor justiției din anul 2018, că o consolidare a independenței justiției nu este posibilă „atât timp cât deciziile privind carierele judecătorilor sunt luate și de procurori”. Totodată, ținând seama că independența magistraților este elementul esențial pentru îndeplinirea adecvată a funcției judiciare și constituie premisa statului de drept, nu se poate reține că modalitatea de vot a membrilor CSM, care au obținut cel mai mare număr de voturi în adunările generale, ar aduce atingere dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3), în componentele referitoare la statul de drept. Acest mecanism instituie tocmai o procedură stabilă și eficientă, scurtând timpul alocat procesului electoral de constituire a CSM.

36. Referitor la pretensoa încălcare a dispozițiilor constituționale ale art. 134 alin. (4) prin reglementarea prevăzută de art. 22 alin. (3) din legea criticată, se arată că CSM are posibilitatea de a îndeplini și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, astfel că este nefondată și susținerea autorilor sesizării cu privire la posibilitatea acordată membrilor Plenului sau ai secțiilor de a hotărî, cu majoritate de voturi, situațiile în care ședințele nu sunt publice. Legiuitorul primar nu are obligația de a identifica toate situațiile concrete care se pot ivi într-un caz excepțional, generalitatea normei criticate fiind în acord cu prevederile constituționale și cu cele cuprinse în tratatele internaționale la care România este parte. Soluționarea unor astfel de aspecte personale și concrete se face în temeiul legii, și nu prin lege, fiind chestiuni de aplicare a legii (a se vedea, cu titlu de exemplu, Decizia nr. 600 din 9 noiembrie 2005 sau Decizia nr. 970 din 31 octombrie 2007).

37. În ceea ce privește susținerea potrivit cărei atribuțiile Plenului CSM sunt preluate de secții, consecințele fiind diminuarea autorității hotărârilor organului decizional, apreciază că aceasta nu este motivată în drept, întrucât autorii sesizării nu argumentează din nicio perspectivă încălcarea valorilor constituționale prin adoptarea art. 31 alin. (1), a art. 40 și 41 din legea criticată. De altfel, reglementarea separării deciziei în privința carierei judecătorilor și procurorilor a fost calificată și de Comisia de la Veneția, prin Avizul nr. 924/2018, pct. 135, ca fiind „benefică”, deoarece: „Chiar dacă judecătorii și procurorii sunt și unii, și alții parte din autoritatea judecătorească și chiar dacă pot trece de la o carieră la alta, regulile diferă cu privire la multe aspecte și trebuie gestionate de organisme sau structuri diferite. Controlul ierarhic al procurorilor, care este principala diferență substanțială, are consecințe în domeniul managementului și disciplinei.” Mai arată că CSM este un organism unic, iar Constituția dispune că acesta cuprinde structuri diferite, secții distincte pentru judecători și procurori, cu atribuții diferite, care nu sunt însă reglementate la nivel constituțional, ci la nivel infraconstituțional, dar cu respectarea rolului și funcției constituționale a puterii judecătorești, pe de o parte, și a Ministerului Public, pe de altă parte. Astfel, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, în conformitate cu rolul și atribuțiile conferite de art. 133 și 134 din Constituție, dar și din perspectiva modalității în care se iau hotărârile, atât în plen, cât și în secții, CSM este un organ colectiv, cu membri aleși pe durata unui singur mandat, având o serie de drepturi și îndatoriri stabilite atât prin Constituție, cât și prin legea organică (a se vedea, în acest sens, Decizia Curții Constituționale nr. 374 din 2 iunie 2016).

38. Față de critica referitoare la lipsa unei căi de atac la Plenul CSM, se apreciază că, potrivit dispozițiilor art. 51 alin. (3) din legea criticată, hotărârile secțiilor prin care s-a soluționat acțiunea disciplinară pot fi atacate cu recurs, în termen de 15 zile de la comunicare, la Completul de cinci judecători al Înaltei Curți de Casație și Justiție. Aceste dispoziții de lege reprezintă o reitereare a prevederilor constituționale ale art. 134 alin. (3).

39. Cu privire la pretensele încălcări ale dispozițiilor art. 21 alin. (2), cu referire la art. 124 alin. (3), raportate la art. 20 alin. (2) și art. 1 alin. (3) din Constituție, cu trimitere la norma reglementată de art. 49 alin. (5) din legea criticată, se arată că acțiunea disciplinară este o categorie a acțiunii civile. Se impune a fi subliniat că, în cazul procedurii disciplinare în fața secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, nu există un raport de drept privat substanțial tipic, componenta publică fiind dominantă. Or, neexistând un raport de drept privat substanțial tipic, aplicabilitatea dispozițiilor referitoare la cererea de intervenție din cuprinsul Legii nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, este supusă limitelor ce decurg din legea specială. Ca regulă, intervenția accesorie este admisibilă în orice materie, însă, în pricinile cu caracter strict personal, este inadmisibilă dacă este în legătură cu capătul de cerere prin care se valorifică un drept strict personal. Față de criticile formulate cu privire la justificarea unui interes legitim al asociațiilor profesionale ale judecătorilor și procurorilor, ai căror membri sunt supuși unor proceduri disciplinare în fața secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii, de a interveni, se consideră că rolul asociațiilor profesionale ale magistraților de a apăra și promova drepturile magistraților, în raport cu autoritățile implicate, trebuie evaluat, în plan procesual, prin prisma regulilor stabilite în acest text de lege. Legea criticată, prin art. 29 alin. (4), permite prezența asociațiilor în fața instanței disciplinare, acordându-le posibilitatea de a exprima, atunci când consideră necesar, un punct de vedere asupra problemelor ce se dezbate, la inițiativa lor sau la solicitarea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii.

40. Referitor la pretinsa lipsă de claritate a prevederilor art. 49 alin. (7) din legea criticată, se apreciază că aceasta este neîntemeiată. Trimiterea la aplicarea prevederilor Legii

nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, acolo unde sunt necesare completări, în măsura în care nu sunt incompatibile cu reglementările legii în cauză, este suficientă pentru adoptarea unei conduite corespunzătoare, înlăturând orice fel de dubiu cu privire la participarea sau abținerea judecătorului recuzat.

41. Referitor la dispozițiile art. 49 alin. (9) din legea criticată, se apreciază că susținerile autorilor, prin argumentele formulate, nu sunt suficiente pentru a răsturna ordinea juridică stabilită de legiuitor. Dreptul la apărare este menținut și protejat de actul normativ, în toate cazurile instanța disciplinară fiind obligată să pună în discuția părților schimbarea încadrării, iar, la solicitarea acestora, să le acorde un termen pentru a depune concluzii scrise cu privire la schimbarea încadrării.

42. În ceea ce privește dispozițiile art. 51 alin. (3) din legea contestată, se arată că reglementarea recursului drept cale de contestare a hotărârii pronunțate în materia răspunderii disciplinare atât de către judecătorul sau procurorul sancționat, cât și de către Inspekția Judiciară satisface exigențele unui proces echitabil, cu aplicarea întocmai a principiului „egalității de arme”.

43. Cu caracter general, se arată, în esență, că o mare parte din argumentele invocate de autorii sesizării de neconstituționalitate se referă, în principal, la elemente care țin de oportunitatea reglementării. Susținerile cu privire la termenul de prescripție pe care îl consideră „exagerat” și „potențial instrument de presiune asupra magistraților”, precum și afirmațiile cu privire la procedura revocării din funcția de membru al CSM, pe care o consideră ca fiind „extrem de anevoioasă”, nu pot avea valoarea unei motivări a unei sesizări de neconstituționalitate. De altfel, art. 61 alin. (1) din Constituție consacră rolul Parlamentului de unică autoritate legiuitoare a țării, ceea ce înseamnă că are deplină competență de a reglementa orice relații sociale, indiferent de obiectul acestora. Doar legiuitorul are competența să opteze pentru o soluție legislativă pe care o apreciază ca fiind concordantă în raport cu scopurile politicii sale legislative, în acest caz, asumată prin Programul de guvernare 2021—2024.

44. Guvernul a transmis Curții Constituționale punctul său de vedere, cu Adresa cu nr. 5/7.801/2022, înregistrată la Curtea Constituțională cu nr. 7.724 din 1 noiembrie 2022, prin care consideră, în esență, că obiecția de neconstituționalitate este neîntemeiată.

45. Referitor la criticile de neconstituționalitate extrinsecă, se invocă jurisprudența constantă a instanței constituționale, de exemplu, Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018 sau Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, prin care s-a reținut că susținerea ce vizează nerespectarea termenului regulamentar referitor la difuzarea raportului întocmit de comisia parlamentară cu cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbaterile propunerii legislative în plenul Camerei Deputaților constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere. Or, în măsura în care dispozițiile regulamentare invocate în susținerea criticilor nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă constituțională (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 730 din 22 noiembrie 2017), aspectele invocate de autorii sesizării nu constituie probleme de constituționalitate, ci de aplicare a normelor regulamentare (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 307 din 28 martie 2012).

46. Referitor la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, ce vizează sistemul de alegere a membrilor CSM, se apreciază, în esență, că, din interpretarea sistematică și logică a prevederilor constituționale ale art. 133 alin. (2) lit. a) și ale art. 126 alin. (1), rezultă intenția legiuitorului constituțional de a da preferință unui tip de scrutin de natură să permită asigurarea reprezentării în CSM a tuturor categoriilor de instanțe și parchete. Încă din anul 2004, prin adoptarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, alegerea judecătorilor și procurorilor în

CSM a avut loc pe niveluri de instanțe și parchete, iar, în liniile sale esențiale, acest sistem a rămas neschimbat. Astfel, alegerea membrilor CSM se face pe paliere de instanțe și parchete, în funcție de nivelul instanței sau al parchetului în ierarhia judiciară, corpul electoral fiind reprezentat de magistrații de la nivelul acelor instanțe, respectiv parchete (justificat și de specificitatea organizării fiecăreia dintre aceste categorii de instanțe/parchete), iar nu printr-un sufragiu universal, în care membrii aleși ai CSM, judecători, sunt aleși de către toți judecătorii de la toate instanțele judecătorești, indiferent de nivelul instanței la care funcționează și pe care o reprezintă candidatul, iar membrii aleși ai CSM, procurori, sunt aleși de toți procurorii de la toate parchetele, indiferent de nivelul parchetului la care funcționează și pe care îl reprezintă candidatul. S-a urmărit instituirea unui prag de reprezentativitate a candidaților și care previne exercitarea abuzivă a dreptului de a fi ales, fără însă a limita dreptul în discuție astfel încât să afecteze esența acestuia. Acest sistem de alegere a membrilor CSM de la nivelul curților de apel, tribunalelor și judecătoriilor, respectiv a procurorilor de la parchetele de pe lângă aceste instanțe nu ridică probleme de constituționalitate, în absența unor prevederi exprese ale Legii fundamentale în materie legiuitorul având deplina libertate în stabilirea sistemului electoral, soluția pentru care acesta a optat încă din anul 2004 înscriindu-se în marja sa de apreciere. Nici sistemul de alegere a membrilor CSM, judecători și procurori, cu cel mai mare număr de voturi obținut nu comportă probleme de constituționalitate, câtă vreme textele constituționale relevante în această materie nu impun sub aspectul modalității de desfășurare a alegerilor un anume fel de majoritate pentru asigurarea reprezentativității (simplă, absolută ori calificată). În plus, preferința pentru un singur tur de scrutin se explică prin faptul că al doilea tur de scrutin ar putea declanșa un vot strategic și tranzacționarea votului contra unor favoruri, subminând astfel independența judecătorilor și favorizând crearea de facțiuni în cadrul sistemului judiciar. Așadar, alegerea unui anumit sistem electoral rămâne atributul legiuitorului organic, sub condiția respectării valorilor și principiilor statului de drept, prin organizarea și desfășurarea unor alegeri periodice și corecte.

47. În ceea ce privește critica referitoare la faptul că, în procedura de alegere, magistrații sunt obligați să voteze exact numărul de membri ai CSM soluția este în mod evident corelată atât cu numărul maxim de candidați care reprezintă categoria de instanțe sau parchete la nivelul cărora judecătorul sau, după caz, procurorul își desfășoară activitatea, cât și cu imperativul constituirii CSM cu numărul legal de membri aleși. Este de menționat faptul că, *de lege lata*, Regulamentul privind procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, adoptat prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 327/2005, prevede la art. 26 alin. (3) lit. e) și f) o soluție similară. De altfel, în alte legi naționale, pentru considerente asemănătoare, s-a adoptat soluția introducerii unui număr minim de candidați pe listele electorale și a unui sistem de tragere la sorți pentru acele liste în care numărul minim nu este atins (de exemplu, în Italia).

48. Cu referire la dispozițiile art. 22 alin. (3) din legea criticată, se consideră că normele juridice nu există izolat, ci ele trebuie raportate la întreg ansamblul normativ din care fac parte, astfel că dispozițiile în discuție trebuie corelate cu cele ale art. 27 alin. (4)–(6) din lege, ce stabilesc faptul că, pentru exercitarea atribuțiilor CSM, prin intermediul Plenului și al secțiilor, se organizează comisii de lucru, cu rol de structuri pregătitoare de specialitate, din care fac parte membrii CSM. Organizarea, funcționarea și atribuțiile acestora se stabilesc prin Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii, comisiile de specialitate având o serie de atribuții ce privesc, de exemplu, analizarea prealabilă și

formularea unor propuneri de soluționare a punctelor înscrise pe ordinea de zi a Plenului și a secțiilor, cu excepția celor în materie disciplinară și de carieră, stabilirea unor priorități de activitate tematică. Așadar, scopul normei nu este de a crea premisele unor repartizări de atribuții în scopul excluderii unor membri de la luarea anumitor decizii, pentru că analizarea și soluționarea punctelor înscrise pe ordinea de zi a Plenului și secțiilor se fac de către toți membrii, care, potrivit legii, își exercită dreptul de vot în secții și/sau în Plen, ci de a permite planificarea și gestionarea eficientă a activității instituției în domeniile specifice de activitate ale CSM, prin repartizarea tuturor membrilor aleși în aceste comisii. Practic, este vorba despre crearea unor structuri organizatorice specializate și de repartizarea de principiu a sarcinilor curente, în conformitate cu atribuțiile legale ale CSM.

49. Cu referire la prevederile art. 27 alin. (2) din legea criticată, se consideră că, având în vedere că Legea fundamentală nu stabilește un astfel de cvorum pentru ședințele Plenului, iar, potrivit prevederilor criticate, acesta este identic cu cvorumul legal stabilit de art. 67 din Constituție, afirmația că cerința de cvorum stabilită de lege ar exprima o valoare prea mică este neîntemeiată. Pe de altă parte, soluția aleasă de legiuitor este caracterizată de moderație, acesta stabilind că doar dacă nu se realizează cvorumul de 15 membri, la următoarea convocare, dar nu mai devreme de 24 de ore, și pentru discutarea aceluiași ordin de zi, lucrările Plenului se desfășoară în prezența majorității membrilor acestuia; totodată, această soluție împiedică extinderea abuzivă a votului și la altele chestiuni decât cele incluse în ordinea de zi a ședinței pentru care anterior nu s-a întrunit cvorumul de 15 membri. Nu în ultimul rând, este de menționat că legea supusă controlului a prevăzut, ca element de noutate, posibilitatea desfășurării ședințelor Plenului și ale secțiilor prin intermediul sistemului de videoconferință, astfel încât este mai dificil să se ajungă la o situație în care cvorumul de 15 membri nu ar putea fi atins.

50. Cu referire la prevederile art. 29 alin. (1) din legea contestată, se arată că, potrivit dispozițiilor criticate, existente în cuprinsul legii care a reglementat organizarea și funcționarea CSM încă din anul 2004, s-a stabilit principiul că ședințele Plenului și ale secțiilor sunt publice, iar prin excepție, în unele situații expres prevăzute de lege, fie în termeni expliți, fie într-o formulare generală, legiuitorul a prevăzut că aceste ședințe au caracter nepublic. Spre deosebire de alte autorități publice fundamentale pentru care legiuitorul constituant a prevăzut în mod expres caracterul public al ședințelor, Legea fundamentală nu a stabilit o astfel de soluție pentru ședințele CSM. Reglementarea criticată respectă întru totul standardele stabilite în documentele internaționale adoptate. Astfel, prin Avizul nr. 24 (2021) — „Evoluția consiliilor judiciare și rolul acestora în cadrul sistemelor judiciare independente și imparțiale” al CCJE cu referire la relațiile consiliilor judiciare cu asociațiile de judecători și cu societatea civilă s-au subliniat următoarele: „42. Statele membre menționează că comunică cu publicul prin intermediul unor website-uri și al unor rapoarte speciale. Unele state membre precizează că unele dintre reuniunile lor plenare sunt transmise online. CCJE salută aceste eforturi pentru creșterea transparenței și responsabilității. Cu toate acestea, acceptă că în multe cazuri, în special în ceea ce privește interviurile și deliberările privind cariera judecătorilor, există un interes legitim pentru o dezbatere confidențială.” În plus, repere orientative generale cu privire la cazurile care ar reclama, prin particularitățile lor, o astfel de decizie a membrilor Plenului sau ai secțiilor pot fi cuprinse în Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Superior al Magistraturii.

51. Referitor la critica potrivit căreia atribuțiile Plenului CSM sunt preluate de secțiile CSM, se arată, în esență, că prevederile legii supuse controlului de constituționalitate consacră o

separare a competențelor celor două secții ale CSM în ceea ce privește gestionarea carierei judecătorilor și procurorilor, menținând sub acest aspect soluția adoptată în anul 2018. Delimitarea competențelor celor două secții nu afectează rolul constituțional al CSM, ținând seama că atribuțiile acestuia se exercită atât în Plen, cât și în secții, sens în care se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 417 din 19 iunie 2018. Diferențele de statut constituțional dintre judecători și procurori și modul specific de organizare a instanțelor judecătorești și a parchetelor sunt de natură să justifice o astfel de atribuire de competență secțiilor corespunzătoare ale CSM, iar nu acestuia, privit în întregul său. În legătură cu susținerea potrivit căreia arhitectura constituțională a CSM, un organ colegial, implică apelarea hotărârilor fiecărei secții la Plen, cu excepția celor în materie disciplinară, se menționează că nu există nicio prevedere sau constrângere constituțională, explicită sau implicită, care să impună soluția atacării hotărârilor secțiilor la Plen. În plus, principiul separării carierelor ar fi lipsit de conținut, din moment ce toate hotărârile secțiilor ar fi cenzurate de Plen. Potrivit Constituției, secțiile acționează ca instanță de judecată doar în domeniul răspunderii disciplinare a magistraților, iar în celelalte domenii hotărârile pronunțate au caracterul unor acte administrative obișnuite, care se atacă, potrivit dispozițiilor legale, la instanța de judecată competentă.

52. Cu privire la dispozițiile care reglementează procedura aplicabilă în materie disciplinară, se arată că dispozițiile Codului de procedură civilă nu sunt aplicabile în integralitatea lor în procedura care se desfășoară în fața secțiilor în materie disciplinară, ci, în temeiul art. 49 alin. (14) din legea criticată, vin în completarea dispozițiilor ce reglementează procedura de soluționare a acțiunii disciplinare cuprinse în lege, „*în măsura în care nu sunt incompatibile*” cu această procedură.

53. În ceea ce privește susținerea că inadmisibilitatea cererilor de intervenție accesorie în procedura disciplinară ar conduce la aberații procedurale în fața instanței de cenzură competente, se arată că norma criticată are ca obiect de reglementare procedura disciplinară în fața secțiilor CSM, iar nu regimul căii de atac a recursului împotriva hotărârii de sancționare disciplinară, care rămâne supus prevederilor art. 51 din lege și Codului de procedură civilă. Pe de altă parte, în stabilirea soluției criticate care a urmărit o soluționare mai rapidă a judecății disciplinare în fața secțiilor, prin simplificarea cadrului procesual, durata acesteia, în anumite situații, generând preocuparea unor organisme europene, s-a ținut seama și de faptul că interesul unui terț de a interveni într-o cauză disciplinară aflată pe rolul unei secții a CSM nu ar putea fi, de principiu, justificat, raportat la trăsăturile specifice ale intervenției accesorii, astfel cum au fost subliniate în mod tradițional de doctrină.

54. Referitor la procedura de soluționare a cererii de recuzare, se arată că prin legea adoptată de către Parlament s-au prevăzut în mod expres situațiile în care recuzarea membrilor secțiilor în materie disciplinară este admisibilă. Întrucât numărul membrilor secțiilor CSM în materie disciplinară este stabilit de Constituție, neexistând posibilitatea înlocuirii sau numirii altor membri, astfel că incidentele procedurale referitoare la recuzarea unuia sau mai multor membri ai secției în materie disciplinară nu pot fi soluționate de un alt complet de judecată sau de o instanță ierarhic superioară, potrivit prevederilor de drept procesual, soluția cuprinsă în norma criticată este de natură să permită soluționarea cererilor de recuzare cu respectarea condițiilor de cvorum și majoritate cerute de lege.

55. În ceea ce privește invocarea motivelor de nulitate doar până la primul termen de judecată cu procedura completă, se arată că, preluând o soluție consacrată de legea procesuală franceză, art. 178 alin. (5) din Codul de procedură civilă stabilește că toate cauzele de nulitate a actelor de procedură deja efectuate trebuie invocate deodată, sub sancțiunea

decăderii părții din dreptul de a le mai invoca. Pe de altă parte, potrivit art. 51 alin. (4) din legea criticată, recursul, calea de atac împotriva hotărârilor pronunțate de secții în materie disciplinară, a fost calificat expres ca având un caracter devolutiv. Această cale de atac este una efectivă, devolutivă, care asigură toate garanțiile dreptului de acces la instanță și ale unui proces echitabil, prin luarea în considerare a tuturor aspectelor și prin verificarea atât a legalității procedurii, cât și a temeiniciei hotărârii instanței disciplinare.

56. Referitor la posibilitatea schimbării încadrării juridice, se arată că procedura din lege se completează cu dispozițiile Codului de procedură civilă, așa cum este și firesc într-o procedură vizând abateri disciplinare [art. 49 alin. (14) din legea criticată], nu cu acelea ale Codului de procedură penală. Spre deosebire de dreptul comun în materie, reprezentat de Codul muncii, legea enumeră exhaustiv abaterile pentru care judecătorii și procurorii răspund disciplinar, fiind consacrat sistemul tipizării sau standardizării abaterilor disciplinare. Este deci posibil ca în judecata disciplinară în fața secției, în raport cu probele administrate, membrii acesteia să aprecieze că o faptă săvârșită de magistrat cu vinovăție, prin care sunt încălcate sau sunt nesocotite una sau mai multe obligații profesionale stabilite în sarcina sa, să se încadreze în tiparul juridic al unei alte abateri disciplinare decât cea reținută în actul de exercitare a acțiunii disciplinare. În toate cazurile însă, pentru respectarea dreptului la apărare, norma stabilește că instanța disciplinară este obligată să pună în discuția părților schimbarea încadrării, iar, la solicitarea acestora, să le acorde un termen pentru a depune concluzii scrise cu privire la schimbarea de încadrare. Întrucât judecata disciplinară este limitată la aceleași fapte pentru care s-a desfășurat cercetarea disciplinară, imputată aceleiași persoane, nu se poate reține contrarietatea normei criticate cu dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție.

57. Cu privire la posibilitatea Inspecției Judiciare de a face recurs împotriva hotărârii secției de respingere a acțiunii disciplinare, se arată că această posibilitate a existat încă din anul 2004 și, prin raportare chiar la opiniile Comisiei de la Veneția, ale cărei acte nu au forță juridică obligatorie, ci un caracter de recomandare, se poate observa că aceasta nu a respins *de plano* posibilitatea ca o altă parte decât magistratul vizat să atace soluția dată de consiliul judiciar în materie disciplinară. Astfel, la paragraful 84 din Opinia nr. CDL-AD(2014)006 se arată că „articolul 40 prevede că hotărârile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi atacate la Curtea Supremă de Justiție «de către persoanele care au depus plângeri, inspecția judiciară sau judecătorul în cauză». Nu este clar de ce ar trebui să i se permită Inspecției Judiciare să facă apel. Posibilitatea de a face apel ar trebui recunoscută doar părților în cauză — reclamantului și judecătorului în cauză”. Se mai arată că părțile în procedura de soluționare a acțiunii disciplinare de către secția corespunzătoare sunt Inspecția Judiciară, prin inspectorul judiciar, și magistratul în cauză. De aceea, persoana care a depus plângerea (sesizarea) împotriva magistratului nu poate declara recurs împotriva hotărârii date de secție în materie disciplinară.

58. Referitor la instituirea unui termen de prescripție specială a răspunderii disciplinare, prevăzut la art. 53 alin. (2) din legea criticată, se arată că aspectele esențiale privind răspunderea disciplinară a magistraților, cum sunt, fără a se limita la acestea, procedura angajării acesteia, posibilitatea suspendării din funcție a magistratului pe durata procedurii disciplinare, procedura de soluționare a acțiunii disciplinare de către instanța disciplinară, termenele de prescripție și de decădere incidente în această materie, modalitatea de contestare a hotărârii de sancționare, sunt reglementate prin legea criticată. Cu caracter de noutate, prin dispozițiile art. 53 din legea contestată s-au prevăzut faptul că, pe durata soluționării de către instanță a

cauzelor, termenul de 2 ani se suspendă, precum și faptul că răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor se prescrie în termen de 4 ani de la data săvârșirii abaterii disciplinare, termenul de prescripție a răspunderii disciplinare se suspendă pe întreaga durată a suspendării judecării acțiunii disciplinare și că răspunderea disciplinară se prescrie, oricâte suspendări ar interveni, dacă termenul de 4 ani este depășit cu încă un an. Așadar, ca element de noutate, legea a reglementat, din rațiuni obiective, faptul că, pe durata contestării la instanța competentă a rezoluțiilor de clasare și de respingere a sesizărilor emise de Inspecția Judiciară în materia răspunderii disciplinare a magistraților, termenul de exercitare a acțiunii disciplinare se suspendă (întrucât ca urmare a soluționării acestor cauze se poate ajunge finalmente la exercitarea acțiunii disciplinare, contrar soluției inițiale îmbrățișate de Inspecția Judiciară); totodată, pentru a-l proteja pe magistrat de durata excesivă a unor proceduri disciplinare ce pot constitui un factor de presiune asupra acestuia, legea a reglementat, tot ca element de noutate, prescripția răspunderii disciplinare, stabilind că aceasta se prescrie în termen de 4 ani de la data săvârșirii abaterii disciplinare, precum și faptul că răspunderea disciplinară se prescrie, oricâte suspendări ale judecării acțiunii disciplinare în fața secției ar interveni, dacă termenul de 4 ani este depășit cu încă un an. Nu se poate susține, raportat la intenția de reglementare, că am fi în prezența unei majorări de o manieră excesivă a termenului de prescripție în materie.

59. Referitor la criticile privind crearea unui statut special membrilor CSM, prin raportare la art. 133 alin. (1) și art. 1 alin. (1) și (3) din Constituție, se arată că art. 57 alin. (3) din lege constituie un mecanism de administrare a responsabilității membrilor aleși ai CSM. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut, prin Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, că nu trebuie negat dreptul adunărilor generale ale instanțelor care desemnează un membru în CSM de a-l revoca pe acesta, însă revocarea trebuie să opereze în condiții clar stabilite prin lege, atât sub aspectul motivelor, cât și al procedurii. Procedura de revocare propusă cuprinde garanțiile necesare privind exercitarea și asigurarea dreptului la apărare al membrilor aleși în cauză. Însă, pentru ca un astfel de mecanism de revocare să nu poată constitui o amenințare la adresa independenței și imparțialității membrilor aleși ai CSM și ca măsură de protecție a mandatului, legea a stabilit condiții mai restrictive pentru revocarea în caz de îndeplinire defectuoasă sau neîndeplinire culpabilă a atribuțiilor ce decurg din calitatea de membru al CSM.

60. În ceea ce privește posibilitatea revocării de către Plen a membrilor CSM aleși de Senat, se arată că această posibilitate a existat de principiu în Legea nr. 317/2004 încă de la data adoptării sale. Așadar, în toate cazurile de revocare a unui membru ales al CSM (fără a fi făcută vreo distincție, deci și pentru membri aleși reprezentanți ai societății civile), decizia de revocare era atribuită Plenului, iar nu al Senatului, în acest mod, asigurându-se evitarea oricărei intruziuni de natură politică în activitatea organului constituțional al autorității judecătorești, protejându-se independența și imparțialitatea acestor membri aleși ai CSM.

61. Referitor la dispozițiile art. 59 alin. (3) din legea analizată, se arată că soluția legislativă criticată are în vedere vacantarea funcției în ultimul an de mandat — moment care se poate plasa chiar în proximitatea expirării mandatului — și este justificată de procedura relativ complexă de alegere a membrilor CSM; în ceea ce privește lipsa de reprezentativitate a noului membru, este de observat că această cerință este respectată prin numărul de voturi obținut de acesta în cadrul alegerilor desfășurate potrivit legii. În plus, având în vedere că, așa cum a stabilit Curtea Constituțională prin Decizia nr. 374 din 2 iunie 2016, funcția de membru al CSM ar urma să fie exercitată doar pentru restul de mandat rămas, acest fapt ar putea ridica

serioase probleme legate de asigurarea unei reale competiții electorale.

62. La dosar, 4 persoane fizice, în calitate de cetățeni, au depus memoriu *amicus curiae* prin care susțin neconstituționalitatea Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii.

CURTEA,

examinând obiecția de neconstituționalitate, punctele de vedere ale președintelui Senatului, președintelui Camerei Deputaților și Guvernului, documentele depuse la dosar, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legii criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

63. **Obiectul controlului de constituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii, adoptată de Senat, în calitate de Cameră decizională, la data de 17 octombrie 2022. Având în vedere că autorii sesizării de neconstituționalitate aduc critici de neconstituționalitate extrinsecă, precum și critici de neconstituționalitate intrinsecă, Curtea constată că obiect al controlului de constituționalitate îl constituie Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii, în ansamblul său, precum și dispozițiile art. 8 alin. (3), art. 14 alin. (3) și (4), art. 22 alin. (3), art. 27 alin. (2), art. 29 alin. (1), art. 31 alin. (1), art. 40, art. 41, art. 49 alin. (5) și (7)—(9), art. 51 alin. (3), art. 53 alin. (2), art. 57 alin. (4) și (6) și art. 59 alin. (3) din aceasta.

64. În motivarea obiecției de neconstituționalitate se susține că prevederile legii criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (3), care consacră statul de drept și democratic, cu referire la valoarea dreptății, ale art. 1 alin. (4) privind principiul separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, ale art. 1 alin. (5), potrivit căruia, „în România, respectarea Constituției, a supremației sale și a legilor este obligatorie”, ale art. 11 privind dreptul internațional și dreptul intern, ale art. 20 referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 21 privind accesul liber la justiție, ale art. 69 privind mandatul reprezentativ, ale art. 75 privind sesizarea Camerelor, ale art. 76 privind adoptarea legilor și a hotărârilor, ale art. 124 privind înființarea justiției, ale art. 133 privind rolul și structura Consiliului Superior al Magistraturii, ale art. 134 privind atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii și ale art. 148 privind integrarea în Uniunea Europeană.

65. **Analizând admisibilitatea obiecției de neconstituționalitate**, Curtea reține că are obligația verificării îndeplinirii condițiilor de admisibilitate a obiecției de neconstituționalitate, prevăzute de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție și de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, sub aspectul titularului dreptului de sesizare, al termenului în care acesta este îndrituit să sesizeze instanța constituțională, precum și al obiectului controlului de constituționalitate. În jurisprudența sa, Curtea a statuat că primele două condiții se referă la regularitatea sesizării instanței constituționale, din perspectiva legii sale sesizări, iar cea de-a treia vizează stabilirea sferei sale de competență, astfel încât urmează a fi cercetate în această ordine, constatarea neîndeplinirii uneia având efecte dirimante și făcând inutilă analiza celorlalte condiții (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 334 din 10 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 455 din 31 mai 2018, paragraful 27, sau Decizia nr. 247 din 4 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 533 din 31 mai 2022, paragraful 15).

66. Sub aspectul titularului dreptului de sesizare, Curtea constată că obiecția, care formează obiectul Dosarului nr. 2.349A/2022, îndeplinește condiția de admisibilitate prevăzută de art. 146 lit. a) teza întâi din Constituție, aceasta fiind formulată de 57 de deputați, care au dreptul de a sesiza

Curtea Constituțională pentru exercitarea controlului de constituționalitate *a priori*.

67. Sub aspectul termenului de sesizare, Curtea reține că obiecția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la data de 20 octombrie 2022. Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii a fost adoptată de Senat, în calitate de Cameră decizională, la data de 17 octombrie 2022, în procedură de urgență [solicitată de către Guvern conform art. 76 alin. (3) din Constituție și aprobată], a fost depusă la secretarul general al Senatului pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității sale la aceeași dată, iar la secretarul general al Camerei Deputaților la data de 19 octombrie 2022 și, ulterior, la data de 21 octombrie 2022, a fost trimisă la Președintele României pentru promulgare. Potrivit art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, *„În vederea exercitării dreptului de sesizare a Curții Constituționale, cu 5 zile înainte de a fi trimisă spre promulgare, legea se comunică Guvernului, Înaltei Curți de Casație și Justiție, precum și Avocatului Poporului și se depune la secretarul general al Camerei Deputaților și la cel al Senatului. În cazul în care legea a fost adoptată cu procedură de urgență, termenul este de 2 zile.”* Ținând cont de dispozițiile art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992 și având în vedere că legea care formează obiectul controlului de constituționalitate a fost adoptată în procedură de urgență, a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității la data de 19 octombrie 2022, fiind trimisă la promulgare la data de 21 octombrie 2022, iar sesizarea de neconstituționalitate a fost înregistrată la Curtea Constituțională la data de 20 octombrie 2022, Curtea constată că este îndeplinită cerința privind termenul de sesizare a Curții Constituționale. Așa cum a reținut Curtea la paragraful 70 al Deciziei nr. 67 din 21 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 223 din 13 martie 2018, o sesizare a Curții Constituționale (i) va fi întotdeauna admisibilă dacă se realizează în interiorul termenelor legale de 5 zile, respectiv 2 zile, prevăzute de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, (ii) va fi admisibilă după depășirea termenului legal prevăzut de Legea nr. 47/1992, în interiorul termenelor de promulgare de 20 de zile, respectiv 10 zile, prevăzute de art. 77 alin. (1) și (3) din Constituție, însă condiționat de nepromulgarea legii, (iii) va fi admisibilă în ipoteza întreruperii termenului de promulgare, ca urmare a formulării în prealabil a unei alte sesizări de neconstituționalitate, doar dacă s-a realizat în interiorul termenului de promulgare de 20 de zile, respectiv de 10 zile, pe care titularul sesizării l-ar fi avut la dispoziție ipotetic, dacă nu ar fi intervenit cazul de întrerupere a procedurii promulgării. Dimpotrivă, dacă nu sunt întrunite condițiile cu privire la termenele stabilite de lege și de Constituție, sesizarea Curții va fi respinsă ca inadmisibilă. Având în vedere că legea criticată a fost depusă la secretarul general al Camerei Deputaților pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității sale la data de 19 octombrie 2022, iar Curtea Constituțională a fost sesizată la data de 20 octombrie 2022, Curtea constată că obiecția a fost formulată în interiorul termenului prevăzut de art. 15 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, aspect ce se încadrează în prima ipoteză din paragraful 70 al Deciziei nr. 67 din 21 februarie 2018.

68. Sub aspectul obiectului sesizării, Curtea constată că aceasta vizează o lege nepromulgată, și anume Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii, adoptată în procedură de urgență de Senat, în calitate de Cameră decizională, la data de 17 octombrie 2022.

69. Prin urmare, Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție, precum și ale art. 1, 10, 15 și 18 din Legea nr. 47/1992, republicată, să soluționeze obiecția de neconstituționalitate.

70. Referitor la parcursul legislativ al legii criticate, Curtea reține că Proiectul de lege privind Consiliul Superior al Magistraturii a fost supus spre adoptare, cu procedura de urgență prevăzută de art. 76 alin. (3) din Constituție, și înregistrat la Camera Deputaților (PI-x nr. 442/2022), ca primă Cameră sesizată, la data de 1 septembrie 2022. Din analiza fișei legislative a proiectului de lege, reiese că procedura de urgență solicitată de Guvern a fost aprobată în Biroul permanent al Camerei Deputaților. Ulterior, proiectul de lege a fost trimis pentru raport la Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției. La data de 19 septembrie 2022, această comisie a adoptat un raport favorabil, cu amendamente, iar la data de 20 septembrie 2022, proiectul de lege a fost dezbătut și adoptat de Camera Deputaților. În aceeași zi, a fost înaintat și înregistrat la Senat pentru dezbateri, iar la data de 21 septembrie 2022 a fost prezentat în Biroul permanent al Senatului, sub nr. L594/2022, procedura de urgență solicitată de inițiator fiind aprobată. Ulterior, a fost trimis pentru raport la Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru examinarea inițiativelor legislative din domeniul justiției. La data de 17 octombrie 2022, această comisie a adoptat raportul favorabil, cu amendamente, proiectul de lege fiind înscris pe ordinea de zi din aceeași zi și adoptat de către Senat, în calitate de Cameră decizională. Ulterior, legea a fost depusă la secretarii generali ai Camerelor pentru exercitarea dreptului de sesizare asupra constituționalității acesteia, iar la data de 21 octombrie 2022 a fost trimisă la promulgare.

71. În ceea ce privește modificările și completările legislative aduse prin legea criticată, Curtea reține, cu titlu prealabil, că în expunerea de motive a proiectului de lege supusă controlului de constituționalitate se precizează că, „prin Programul de guvernare 2021—2024, Guvernul României s-a angajat să asigure armonizarea legislației privind organizarea și funcționarea justiției cu principiile din instrumentele internaționale ratificate de România, precum și cu luarea în considerare a tuturor recomandărilor formulate în cadrul mecanismelor europene (MCV, GRECO, Comisia de la Veneția, Raportul CE privind statul de drept) și a deciziilor Curții Constituționale” și că „Intrarea în vigoare a legilor justiției (legile privind statutul judecătorilor și procurorilor, privind organizarea judiciară și privind Consiliul Superior al Magistraturii) constituie jalon în Planul național de redresare și reziliență (PNRR) al României”.

72. Față de cadrul legislativ actual, legea supusă controlului de constituționalitate aduce următoarele modificări și completări principale: în ceea ce privește alegerea membrilor judecătorești și procurori ai Consiliului Superior al Magistraturii (CSM), se elimină soluția conform căreia, dacă niciunul dintre candidați nu obține majoritate de voturi, se organizează turul doi al alegerilor, la care participă judecătorii și procurorii clasați pe primele locuri; referitor la cvorumul ședințelor Plenului CSM, legea criticată stabilește faptul că lucrările acestuia se desfășoară în prezența a cel puțin 15 membri, însă, dacă nu se realizează acest cvorum, la următoarea convocare lucrările Plenului se desfășoară în prezența majorității membrilor acestuia; cu privire la procedura disciplinară a judecătorilor și procurorilor, legea criticată prevede extinderea sferei titularilor acțiunii disciplinare cu președintele Înaltei Curți de Casație și Justiție (ÎCCJ) și cu procurorul general al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție (PCCJ), revenindu-se, astfel, parțial la soluția legislativă anterioară intrării în vigoare a Legii nr. 234/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii; se introduc norme procedurale referitoare la soluționarea acțiunilor disciplinare de către secțiile CSM [potrivit cărora: excepția conexității se poate invoca din oficiu sau de către părți la primul termen de judecată cu

procedura completă și se soluționează prin încheiere motivată; nu este admisibilă formularea unor cereri de intervenție accesorie; secția competentă în materie disciplinară este obligată să pună în discuția părților toate cererile, excepțiile, împrejurările de fapt sau temeiurile de drept prezentate de acestea, potrivit legii, sau invocate din oficiu; secția competentă în materie disciplinară poate, din oficiu sau la solicitarea părților, să schimbe încadrarea juridică a abaterilor disciplinare pentru care s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare; cererea de recuzare a membrilor secțiilor în materie disciplinară este admisibilă numai în cazurile prevăzute de lege; membrii secțiilor participă la ședințele secțiilor în materie disciplinară, cu excepția situațiilor în care acțiunea disciplinară îi vizează pe aceștia, soțul sau rudele lor până la gradul al IV-lea, inclusiv; toate motivele de nulitate a acțiunii disciplinare se invocă, sub sancțiunea decăderii, la primul termen de judecată cu procedura completă; păstrându-se soluția actuală, conform căreia, pe durata procedurii disciplinare, secția corespunzătoare a CSM, din oficiu sau la propunerea inspectorului judiciar, poate dispune, în condițiile stabilite de lege, suspendarea din funcție a magistratului, până la soluționarea definitivă a acțiunii disciplinare, legea a prevăzut că durata suspendării din funcție dispuse în aceste condiții nu poate depăși 6 luni, la împlinirea acestui termen suspendarea încetând de drept; în cazul în care secția corespunzătoare, soluționând acțiunea disciplinară, aplică sancțiunea disciplinară a suspendării din funcție, prin aceeași hotărâre se deduce durata suspendării din funcție din durata sancțiunii disciplinare aplicate; hotărârea prin care s-a dispus suspendarea din funcție se redactează, obligatoriu, la momentul pronunțării și se comunică, de îndată, în scris, judecătorului sau procurorului vizat, iar până la data comunicării hotărârii judecătorului sau procurorului vizat aceasta nu produce efecte în ceea ce privește cariera și drepturile acestuia; aceeași soluție legislativă este aplicabilă și în cazul în care secția dispune suspendarea din funcție a magistratului în perioada cuprinsă între data pronunțării hotărârii secției corespunzătoare de aplicare a sancțiunii disciplinare a excluderii din magistratură și data eliberării din funcție; referitor la statutul membrilor CSM care au calitatea de reprezentanți ai societății civile, legea criticată stabilește că această calitate este incompatibilă cu exercitarea oricărei alte funcții publice sau private, cu excepția funcțiilor didactice din învățământul superior și a calității de expert în proiecte cu finanțare externă în domeniul justiției; în ceea ce privește Inspekția Judiciară, legea criticată prevede existența unui colegiu de conducere al Inspekției Judiciare, care urmează a îndeplini o serie de atribuții decizionale în ceea ce privește activitatea acesteia, reglementează atribuțiile adunării generale a inspectorilor judiciari, prevede că Regulamentul de organizare și funcționare a Inspekției Judiciare și Regulamentul privind normele pentru efectuarea lucrărilor de inspekție se aprobă de Plenul CSM, instituie norme privind numirea în funcție prin concurs organizat de CSM a inspectorului-șef, a inspectorului-șef adjunct, a directorului Direcției de inspekție pentru judecători, a directorului Direcției de inspekție pentru procurori și a inspectorilor judiciari, precum și norme referitoare la desfășurarea probelor de concurs, comisiile de concurs, evaluarea și notarea candidaților, contestarea rezultatelor etc.; referitor la revocarea din funcție a inspectorului-șef, a inspectorului-șef adjunct și a celor doi directori, legea stabilește condițiile și procedura în care aceștia sunt revocați din funcție de Plenul CSM. De asemenea, legea stabilește ordinea de prioritate pentru interimatul funcției de inspector-șef și de inspector-șef adjunct.

73. Curtea reține că, la nivel constituțional, CSM este reglementat în secțiunea a 3-a (art. 133 — *Rolul și structura* și art. 134 — *Atribuții*) din capitolul VI — *Autoritatea judecătorească* al titlului III — *Autoritățile publice* din Legea

fundamentală, iar, potrivit art. 133 alin. (1) și art. 134 alin. (2) din Constituție, CSM „*este garantul independenței justiției*” și „*îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare*” a judecătorilor și procurorilor. La nivel legal, în prezent, organizarea și funcționarea CSM sunt reglementate de Legea nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 628 din 1 septembrie 2012, modificată și completată prin Legea nr. 234/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 850 din 8 octombrie 2018, prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 92/2018 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniul justiției, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 874 din 16 octombrie 2018, și prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 7/2019 privind unele măsuri temporare referitoare la concursul de admitere la Institutul Național al Magistraturii, formarea profesională inițială a judecătorilor și procurorilor, examenul de absolvire a Institutului Național al Magistraturii, stagiul și examenul de capacitate al judecătorilor și procurorilor stagiați, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Legii nr. 304/2004 privind organizarea judiciară și Legii nr. 317/2004 privind Consiliul Superior al Magistraturii, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 137 din 20 februarie 2019. La nivel infralegal, normele de lege privind activitatea CSM sunt explicitate prin acte administrative cu caracter normativ, cum sunt Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 1073/2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1044 din 10 decembrie 2018, prin care s-a aprobat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Consiliului Superior al Magistraturii, sau Hotărârea Plenumului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 327/2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 828 din 14 septembrie 2005, prin care s-a aprobat Regulamentul privind procedura alegerii membrilor Consiliului Superior al Magistraturii.

74. Analizând obiecția de neconstituționalitate, referitor la **critica de neconstituționalitate extrinsecă**, Curtea reține că autorii acesteia susțin, în esență, că legea supusă controlului de constituționalitate a fost adoptată cu încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (3)–(5), ale art. 69 alin. (2), ale art. 75, ale art. 76 alin. (3) și ale art. 148 din Constituție, deoarece, pe de o parte, a fost avizată de comisia specială raportoare în data de 17 octombrie 2022 și în aceeași zi a fost dezbătută și aprobată în ședința Senatului, fără respectarea termenului de 3 zile prevăzut de regulamentele parlamentare, iar, pe de altă parte, a fost adoptată fără a se aștepta avizul Comisiei de la Veneția.

75. Cu privire la critica referitoare la nerespectarea termenului de cel puțin 3 zile între data difuzării raportului și data stabilită pentru dezbaterile proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenul Camerei Parlamentului, termen prevăzut atât de Regulamentul Camerei Deputaților, cât și de Regulamentul Senatului, Curtea reține că legea criticată a fost adoptată în procedură de urgență, solicitată de inițiator și aprobată de Parlament, în conformitate cu prevederile art. 76 alin. (3) din Constituție, potrivit cărora, „*La cererea Guvernului sau din proprie inițiativă, Parlamentul poate adopta proiecte de lege sau propuneri legislative cu procedură de urgență, stabilită potrivit regulamentului fiecărei Camere*”. Referitor la termenele stabilite în regulamentele parlamentare în cadrul procedurii de adoptare a legilor, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 570 din 10 iunie 2022, paragraful 67, următoarele: ca regulă, intervalele de timp stabilite prin Regulament, sub forma termenelor minime sau maxime, sunt un element caracteristic procedurii de adoptare a legilor în procedură generală/comună (art. 75 din Constituție), iar, ori de

câte ori se dorește comprimarea acestor termene, trebuie să se apeleze la procedura de urgență de adoptare a legilor [art. 76 alin. (3) din Constituție].

76. Având în vedere critica autorilor sesizării, Curtea constată că, în cauză, ceea ce se invocă în susținerea obiecției de neconstituționalitate reprezintă o chestiune care ține de aplicarea regulamentelor parlamentare în cazul adoptării unei legi aflate în procedura de urgență. Analizând o critică similară, potrivit căreia raportul comisiei speciale comune, elaborat în cadrul procedurii din fața Camerei Deputaților, a fost difuzat deputaților în chiar ziua votului, așadar, cu nerespectarea termenului, prevăzut de Regulamentul Camerei Deputaților, de cel puțin 5 zile înainte de data stabilită pentru dezbateră proiectului de lege sau a propunerii legislative în plenum Camerei Deputaților, fapt care ar aduce atingere prevederilor art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție, Curtea Constituțională a stabilit prin Decizia nr. 633 din 12 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1020 din 29 noiembrie 2018, paragraful 267, Decizia nr. 650 din 25 octombrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 97 din 7 februarie 2019, paragrafele 214—216, sau Decizia nr. 250 din 19 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 378 din 3 mai 2018, paragraful 45, că nerespectarea termenului de depunere a raportului constituie o problemă de aplicare a regulamentelor celor două Camere. Cu alte cuvinte, obiectul criticii de neconstituționalitate îl constituie, de fapt, modul în care, ulterior prezentării raportului de către Comisia specială comună a Camerei Deputaților și Senatului pentru sistematizarea, unificarea și asigurarea stabilității legislative în domeniul justiției, au fost respectate normele și procedurile parlamentare de adoptare a legii. Or, în măsura în care dispozițiile regulamentare invocate în susținerea criticilor nu au relevanță constituțională, nefiind consacrate expres sau implicit într-o normă constituțională, aspectele invocate de autorii sesizării nu constituie probleme de constituționalitate, ci de aplicare a normelor regulamentare (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 307 din 28 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 293 din 4 mai 2012).

77. Aceste considerente menționate la paragraful anterior sunt aplicabile *mutatis mutandis* în prezenta cauză, deoarece au vizat o lege aflată în procedură de urgență, aprobată ca atare, astfel că, prin respectarea art. 76 alin. (3) din Constituție, termenele au putut fi scurte, iar modul în care au fost comprimate și intervalele de timp rezultate sunt chestiuni de aplicare a regulamentelor parlamentare (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, precitată, paragraful 63). Or, așa cum a stabilit Curtea în mod constant în jurisprudența sa, nu este de competența Curții Constituționale verificarea modului în care au fost aplicate prevederile regulamentare (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 44 din 8 iulie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 190 din 10 august 1993, Decizia nr. 68 din 23 noiembrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 12 din 19 ianuarie 1994, Decizia nr. 22 din 27 februarie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 64 din 7 aprilie 1995, Decizia nr. 98 din 25 octombrie 1995, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 248 din 31 octombrie 1995, Decizia nr. 710 din 6 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 358 din 28 mai 2009, Decizia nr. 786 din 13 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 400 din 12 iunie 2009, Decizia nr. 1.466 din 10 noiembrie 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 893 din 21 decembrie 2009, Decizia nr. 209 din 7 martie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 188 din 22 martie 2012, Decizia nr. 738 din 19 septembrie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 690 din 8 octombrie 2012, Decizia nr. 260 din 8 aprilie 2015, publicată

în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 318 din 11 mai 2015, paragraful 18, Decizia nr. 223 din 13 aprilie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 6 mai 2016, paragrafele 33 și 34, sau Decizia nr. 583 din 25 septembrie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 845 din 4 octombrie 2018, paragraful 116).

78. Curtea reține însă că invocarea de către autorii obiecției de neconstituționalitate a considerentelor care au condus la soluția de admitere a excepției de neconstituționalitate pronunțată prin Decizia nr. 261 din 5 mai 2022, precitată, nu are relevanță în prezenta cauză. Astfel, așa cum a precizat Curtea la paragraful 70 al deciziei menționate, cu toate că procedura de urgență nu a fost cerută/aprobată, procedura de adoptare a legii supuse controlului de constituționalitate a fost una de urgență (deoarece constituirea comisiei permanente de întocmire a raportului, întocmirea raportului în paralel cu desfășurarea lucrărilor plenului/în pauza luată, luarea unei pauze a plenului pentru a permite finalizarea raportului și adoptarea legii au avut loc în aceeași ședință a plenului Camerei parlamentare), ceea ce a condus la nerespectarea dispozițiilor art. 76 alin. (3) din Constituție.

79. Or, spre deosebire de această situație, în cauza de față, din analiza parcursului legislativ al Legii privind Consiliul Superior al Magistraturii, rezultă că procedura de urgență a fost solicitată de către inițiator și aprobată de către Parlament, în conformitate cu dispozițiile art. 76 alin. (3) din Constituție, astfel că susținerea privind încălcarea procedurii de adoptare a legii criticate, prin raportare la dispozițiile constituționale, este neîntemeiată.

80. Cu privire la critica referitoare la adoptarea legii fără avizul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept a Consiliului Europei (Comisia de la Veneția), Curtea reține că acest aviz se emite în temeiul competenței principale a Comisiei de la Veneția, aceea de a opiniilor statelor membre solicitante consiliere legală, sub forma opiniilor legale/avizelor exprimate cu privire la proiecte de acte normative sau legislație aflată în vigoare, care este supusă revizuirii. Așa cum a reținut Curtea Constituțională prin Decizia nr. 33 din 23 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 15 februarie 2018, paragrafele 54 și 55, sau prin Decizia nr. 61 din 13 februarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 204 din 6 martie 2018, paragraful 64, sesizarea Comisiei de la Veneția se realizează de statul membru (parlamentul național, guvernul sau șeful statului), în temeiul art. 3 pct. 2 din Statutul Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept, adoptat de Comitetul de Miniștri la 21 februarie 2002, la cea de-a 78-a Reuniune a Miniștrilor adjuncți. Curtea constată că problema ridicată de autorii obiecției de neconstituționalitate — adoptarea unei legi fără a se aștepta avizul solicitat Comisiei de la Veneția — nu constituie o problemă de constituționalitate a actului normativ astfel adoptat, ci una de oportunitate a adoptării legii criticate. Astfel, recomandările formulate de forul internațional ar fi putut fi utile legiuitorului, în procedura parlamentară de elaborare sau modificare a cadrului legislativ, Curtea Constituțională fiind abilitată la efectuarea unui control de conformitate a actului normativ adoptat de Parlament cu Legea fundamentală, și nicidecum la verificarea oportunității unei soluții legislative sau a alteia, aspecte care intră în marja de apreciere a legiuitorului, în cadrul politicilor sale în materia legilor justiției (a se vedea, în același sens, Decizia nr. 357 din 30 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 476 din 8 iunie 2018, paragrafele 15 și 16, sau Decizia nr. 385 din 5 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 488 din 13 iunie 2018, paragrafele 29 și 30). Or, potrivit competenței sale constituționale, Curtea nu se poate pronunța decât asupra aspectelor care țin de constituționalitatea actului normativ criticat și, prin urmare, nu poate primi critica privind

neconstituționalitatea legii adoptate în lipsa avizului Comisiei de la Veneția.

81. Referitor la criticile de neconstituționalitate intrinsecă ce vizează procedura de alegere a membrilor CSM, procedură prevăzută de art. 8—18 din legea supusă controlului de constituționalitate, autorii sesizării susțin, în esență, că dispozițiile art. 8 alin. (3) și ale art. 14 alin. (3) și (4) contravin prevederilor art. 133 alin. (2) lit. a) din Constituție, potrivit cărora 14 dintre membrii CSM sunt aleși în adunările generale ale magistraților, prin faptul că nu au dreptul de a candida toți magistrații, ci doar judecătorii sau procurorii desemnați pentru a candida, prin faptul că este ales magistratul care întrunește cel mai mare număr de voturi (iar nu cel care întrunește votul majorității) și prin faptul că, în cazul în care au fost votate mai puține sau mai multe persoane, votul este nul, magistrații fiind, astfel, obligați să voteze exact numărul de membri ai CSM.

82. Curtea reține că dispozițiile art. 8 alin. (3) și ale art. 14 alin. (3) și (4) din legea criticată au următorul cuprins:

— Art. 8 alin. (3): *„Sunt aleși ca membri ai Consiliului Superior al Magistraturii 2 judecători de la Înalta Curte de Casație și Justiție, respectiv un procuror de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție sau de la Direcția Națională Anticorupție ori de la Direcția de Investigare a Infracțiunilor de Criminalitate Organizată și Terorism, care au obținut cel mai mare număr de voturi în adunările generale.”;*

— Art. 14 alin. (3) și (4): *„(3) În procedura de alegere a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, fiecare judecător și procuror votează un număr maxim de candidați egal cu numărul membrilor Consiliului Superior al Magistraturii, care reprezintă categoria de instanțe sau parchete la nivelul cărora judecătorul sau, după caz, procurorul își desfășoară activitatea. (4) În cazul în care au fost votate mai puține sau mai multe persoane decât cele prevăzute la alin. (3), votul este nul.”*

83. Curtea constată că aceste dispoziții fac parte din secțiunea a 2-a — *Alegerea membrilor Consiliului Superior al Magistraturii* din capitolul I — *Organizarea Consiliului Superior al Magistraturii* din titlul II — *Organizarea, funcționarea și atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii* și reglementează atât procedura de desemnare a candidaților, cât și procedura de alegere propriu-zisă a membrilor CSM, judecători și procurori. Legea criticată elimină soluția legislativă cuprinsă în Legea nr. 317/2004 conform căreia, dacă niciunul dintre candidați nu obține majoritate de voturi, se organizează turul doi al alegerilor la care participă judecătorii și procurorii clasați pe primele locuri. Totodată, legea criticată prevede că sunt desemnați a candida judecătorii și procurorii care obțin cel mai mare număr de voturi în adunările generale și că, în procedura de alegere a membrilor CSM, fiecare judecător și procuror votează un număr maxim de candidați egal cu numărul membrilor CSM, care reprezintă categoria de instanțe sau parchete la nivelul cărora judecătorul sau, după caz, procurorul își desfășoară activitatea, iar, în cazul în care au fost votate mai puține sau mai multe persoane, votul este nul. Așa cum rezultă din expunerea de motive a proiectului de lege, modificarea propusă este de natură să asigure atât simplificarea procesului de alegere a judecătorilor și procurorilor ca membri ai CSM, cât și reprezentativitatea acestora în rândul corpului electoral al magistraților, având în vedere regula că adunările generale sunt legal constituite în prezența majorității judecătorilor sau, după caz, a procurorilor în funcție.

84. Referitor la structura CSM, Curtea reține că, potrivit art. 133 alin. (2) din Constituție, acesta este alcătuit din 19 membri, din care: 9 judecători și 5 procurori, care compun cele două secții ale CSM, una pentru judecători și una pentru procurori, 2 reprezentanți ai societății civile, președintele ÎCCJ, ministrul Justiției și procurorul general al PCCJ. Așadar, CSM este format din 3 categorii de membri: magistrați aleși în adunările generale ale magistraților, reprezentanți ai societății

civile desemnați de Senat și membri de drept, și anume ministrul Justiției, președintele ÎCCJ și procurorul general al PCCJ. Membrii aleși ai CSM își exercită atribuțiile constituționale în baza unui mandat reprezentativ, și nu a unui mandat imperativ, acesta din urmă fiind incompatibil cu rolul și atribuțiile conferite de art. 133 și 134 coroborate cu art. 124 și 125 din Constituție (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 231 din 22 aprilie 2013). Ținând cont de dispozițiile constituționale ale art. 133 alin. (2) lit. a), potrivit cărora 14 dintre membrii CSM *„sunt aleși în adunările generale ale magistraților”*, rezultă că singura cerință constituțională referitoare la procedura de alegere a membrilor CSM este ca aceștia să fie aleși în adunările generale ale magistraților, rațiunea fiind asigurarea reprezentativității.

85. Prin urmare, Curtea reține că, referitor la celelalte aspecte privind atât procedura de desemnare a candidaților, cât și procedura de alegere a membrilor CSM, Parlamentul, în virtutea rolului său constituțional, consacrat de art. 61 alin. (1) din Constituție, de autoritate legiuitoare a țării, este liber să aprecieze asupra oportunității sistemului de alegere și de vot în adunările generale ale judecătorilor sau ale procurorilor, fără ca prin aceasta să aducă atingere dispozițiilor constituționale. Astfel, eliminarea soluției legislative privind organizarea turului doi al alegerilor la care participau judecătorii și procurorii clasați pe primele locuri, soluție legislativă cuprinsă de actuala Lege nr. 317/2004, nu are ca efect încălcarea prevederilor constituționale ale art. 133. De asemenea, soluția legislativă potrivit căreia este ales magistratul care întrunește cel mai mare număr de voturi (iar nu cel care întrunește votul majorității), precum și soluția legislativă potrivit căreia, în cazul în care au fost votate mai puține sau mai multe persoane, votul este nul, magistrații fiind, astfel, obligați să voteze exact numărul de membri ai CSM, reprezintă opțiuni ale legiuitorului, care intră în marja sa de apreciere, fără a contraveni dispozițiilor sau principiilor constituționale. Având în vedere că, potrivit prevederilor legii criticate, judecătorii sau procurorii membri ai CSM sunt aleși în adunările generale ale judecătorilor sau, după caz, ale procurorilor și că, potrivit art. 14 alin. (1) din legea criticată, în procedura de desemnare a candidaților și de alegere a membrilor CSM, ca regulă, adunările generale sunt legal constituite în prezența majorității judecătorilor sau, după caz, a procurorilor în funcție, Curtea constată că este respectată cerința constituțională cuprinsă de art. 133 alin. (2) lit. a) privind alegerea membrilor CSM. De altfel, procedura descrisă de legea criticată se aplică pentru viitor. În concluzie, criticile privind neconstituționalitatea procedurii de alegere a membrilor CSM, prin raportare la art. 133 din Constituție, sunt neîntemeiate.

86. Referitor la prevederile art. 22 alin. (3) din legea criticată, autorii sesizării susțin că acestea contravin dispozițiilor art. 134 alin. (4) din Constituție, deoarece atribuțiile CSM pot fi stabilite doar prin lege și prin Constituție, iar formularea prea generală a textului creează premisele unor repartizări de atribuții, mai ales, unor excluderi ale unor membri de la luarea anumitor decizii.

87. Curtea reține că, potrivit art. 22 alin. (3) din legea criticată, *„În termen de 60 zile de la ședința de constituire a Consiliului Superior al Magistraturii se stabilesc atribuțiile și responsabilitățile fiecărui membru permanent, pe domenii de activitate”*.

88. Referitor la critica de neconstituționalitate, Curtea observă că aceeași soluție legislativă se regăsește în art. 22 alin. (3) Legea nr. 317/2004, potrivit căreia *„În termen de 15 zile de la ședința de constituire a Consiliului Superior al Magistraturii se stabilesc atribuțiile și responsabilitățile fiecărui membru permanent, pe domenii de activitate”*, elementul de noutate adus de legea criticată fiind prelungirea termenului de la 15 zile la 60 de zile de la ședința de constituire a CSM. Așadar, Curtea constată că textul de lege criticat este clar și precis, prevăzând

că, într-un termen rezonabil de la ședința de constituire a CSM, se stabilesc atribuțiile și responsabilitățile fiecărui membru permanent, pe domenii de activitate, fiind evident că textul vizează atribuțiile CSM astfel cum sunt acestea stabilite prin Constituție și prin legea sa organică. Referitor la critica privind posibilitatea excluderii unor membri de la luarea anumitor decizii, Curtea constată că aceasta nu constituie o problemă de constituționalitate a textului criticat, ci una de aplicare a legii.

89. În ceea ce privește criticile referitoare la încălcarea autorității CSM, ca organism colegial, de a lua decizii, prin raportare la art. 133 alin. (1) din Constituție, prima critică de neconstituționalitate vizează prevederile art. 27 alin. (2) din legea criticată, autorii sesizării susținând că cvorumul de ședință poate coborî de la 15 membri la majoritatea membrilor, diferența între cele două praguri fiind nejustificat de mare, raportat la importanța hotărârilor dezbătute.

90. Curtea reține că, potrivit art. 27 alin. (2) din legea criticată, *„Lucrările Plenului Consiliului Superior al Magistraturii se desfășoară în prezența a cel puțin 15 membri. Dacă nu se realizează acest cvorum, la următoarea convocare, dar nu mai devreme de 24 de ore, pentru discutarea aceleiași ordini de zi, lucrările Plenului se desfășoară în prezența majorității membrilor acestuia”*.

91. Referitor la această critică, Curtea constată că textul criticat instituie o excepție de la regula desfășurării lucrărilor Plenului CSM în prezența a cel puțin 15 membri, regulă existentă și în actualul cadru legislativ — art. 27 alin. (2) din Legea nr. 317/2004. Așa cum rezultă din expunerea de motive a proiectului de lege, această soluție legislativă — potrivit căreia, în ipoteza în care nu se realizează acest cvorum, la următoarea convocare, dar nu mai devreme de 24 de ore, pentru discutarea aceleiași ordini de zi, lucrările Plenului se desfășoară în prezența majorității membrilor acestuia, adică în prezența a 10 membri — a fost introdusă „pentru evitarea unor blocaje instituționale în activitatea Plenului CSM”. Curtea constată, pe de o parte, că Legea fundamentală nu prevede o anumită condiție de cvorum cu privire la activitatea CSM, iar, pe de altă parte, că legiuitorul a păstrat regula desfășurării activității lucrărilor Plenului CSM în prezența a cel puțin 15 membri, însă a introdus și un remediu pentru eventualele situații de blocaj instituțional, fără ca prin aceasta să afecteze rolul CSM de garant al independenței justiției, rol consacrat de art. 133 alin. (1) din Constituție.

92. O altă critică de neconstituționalitate referitoare la activitatea Plenului CSM vizează dispozițiile art. 29 alin. (1) din legea criticată, autorii sesizării susținând că membrii Plenului/secțiilor hotărăsc situațiile în care ședințele nu sunt publice, deși legea ar trebui să fie cea care stabilește criteriile, ceea ce încalcă dispozițiile art. 1 alin. (3) și (5) din Constituție.

93. Curtea reține că, potrivit art. 29 alin. (1) din legea criticată, *„Lucrările plenului și ale secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii sunt, de regulă, publice. Membrii plenului sau ai secțiilor hotărăsc, cu majoritate de voturi, situațiile în care ședințele nu sunt publice. Ședințele secțiilor în care se soluționează cererile privind încuviințarea percheziției, reținerii, arestării preventive sau arestului la domiciliu, controlului judiciar sau controlului judiciar pe cauțiune cu privire la judecători ori procurori, precum și cele ce privesc audierile și deliberările în materie disciplinară nu sunt publice”*.

94. Referitor la această critică, Curtea constată că regula constă în publicitatea ședințelor CSM. Totodată, legiuitorul a permis și posibilitatea ca ședințele să nu fie publice, însă membrii Plenului sau ai secțiilor hotărăsc, cu majoritate de voturi, situațiile în care ședințele nu sunt publice. De asemenea, legea prevede că ședințele secțiilor în care se soluționează cererile privind încuviințarea percheziției, reținerii, arestării preventive sau arestului la domiciliu, controlului judiciar sau controlului judiciar pe cauțiune cu privire la judecători ori procurori, precum și cele care privesc audierile și deliberările în materie disciplinară nu sunt publice. Astfel, Curtea constată că legea prevede anumite ipoteze în care ședințele secțiilor nu sunt

publice, iar, pe lângă acestea, membrii Plenului sau ai secțiilor hotărăsc, cu majoritate de voturi, și alte situații în care ședințele nu sunt publice.

95. Potrivit jurisprudenței Curții Constituționale privind dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, una dintre cerințele principiului respectării legilor vizează calitatea actelor normative (Decizia nr. 1 din 10 ianuarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 123 din 19 februarie 2014, paragraful 225). În acest sens, Curtea a constatat că, în principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de clar și precis pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate — care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist — să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală, și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu afectează însă previzibilitatea legii (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 579 din 16 august 2011, Decizia nr. 1 din 11 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 53 din 23 ianuarie 2012, sau Decizia nr. 447 din 29 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 674 din 1 noiembrie 2013). Totodată, prin Decizia nr. 772 din 15 decembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 315 din 3 mai 2017, paragrafele 22 și 23, Curtea Constituțională s-a referit la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a constatat că semnificația noțiunii de previzibilitate depinde într-o mare măsură de conținutul textului despre care este vorba și de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor săi. Principiul previzibilității legii nu se opune ideii ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la îndrumări clarificatoare pentru a putea evalua, într-o măsură rezonabilă în circumstanțele cauzei, consecințele ce ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Hotărârea din 24 mai 2007, pronunțată în Cauza *Dragotoni și Militaru Pidhorni împotriva României*, paragraful 35, și Hotărârea din 20 ianuarie 2009, pronunțată în Cauza *Sud Fondi SRL și alții împotriva Italiei*, paragraful 109). Având în vedere principiul aplicabilității generale a legilor, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut că formularea acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile standard de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. Astfel, numeroase legi folosesc, prin forța lucrurilor, formule mai mult sau mai puțin vagi, a căror interpretare și aplicare depind de practică. Oricât de clar ar fi redactată o normă juridică, în orice sistem de drept, există un element inevitabil de interpretare judiciară, inclusiv într-o normă de drept penal. Nevoia de elucidare a punctelor neclare și de adaptare la circumstanțele schimbătoare va exista întotdeauna. Deși certitudinea este extrem de dezirabilă, aceasta ar putea antrena o rigiditate excesivă, or, legea trebuie să fie capabilă să se adapteze schimbărilor de situație. Rolul decizional conferit instanțelor urmărește tocmai înlăturarea dubiilor ce persistă cu ocazia interpretării normelor, dezvoltarea progresivă a dreptului penal prin intermediul jurisprudenței ca izvor de drept fiind o componentă necesară și bine înrădăcinată în tradiția legală a statelor membre.

96. Aplicând aceste considerente la textul de lege criticat, care nu prevede toate situațiile în care ședințele Plenului sau ale secțiilor CSM nu sunt publice, Curtea constată că legiuitorul nu ar fi putut să prevadă, în mod exhaustiv, toate situațiile care impun ca ședințele să nu fie publice, astfel că a atribuit Plenului sau secțiilor CSM competența de a hotărî situațiile în care ședințele acestora nu sunt publice, fără ca prin aceasta să se încalce cerințele privind calitatea actului normativ, și anume claritatea și previzibilitatea normei.

97. Referitor la critica ce vizează faptul că atribuțiile Plenului CSM sunt preluate de secțiile CSM, consecințele fiind, pe de-o parte, diminuarea autorității hotărârilor organului decizional și,

pe de altă parte, crearea de nuclee de decizie mult mai puțin reprezentative și afectarea unității și coerenței activității CSM, Curtea reține că autorii sesizării susțin că dispozițiile art. 31 alin. (1), ale art. 40 și 41 din legea criticată încalcă prevederile art. 133 alin. (1) și ale art. 134 alin. (4) din Constituție, în raport cu separarea competențelor pe secții și cu lipsa unei căi de atac la Plenul CSM.

98. Curtea reține că art. 40 din legea criticată stabilește atribuțiile secțiilor referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor, iar art. 41 stabilește atribuțiile secțiilor referitoare la organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor. Potrivit art. 31 alin. (1) din legea criticată, „*Secțiile corespunzătoare ale Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul, respectiv obligația corelativă de a se sesiza, din oficiu, pentru a apăra judecătorii și procurorii împotriva oricărui act de imixtiune în activitatea profesională sau în legătură cu aceasta, care le-ar putea afecta independența sau imparțialitatea, precum și împotriva oricărui act care ar crea suspiciuni cu privire la acestea. De asemenea, secțiile Consiliului Superior al Magistraturii apără reputația profesională a judecătorilor și procurorilor. Sesizările privind apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblul său se soluționează la cerere sau din oficiu de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii*”.

99. Cu privire la aceste susțineri, Curtea reține că atribuțiile CSM sunt reglementate în capitolul III din titlul II — *Organizarea, funcționarea și atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii* al legii criticate, capitol ce cuprinde 4 secțiuni, după cum urmează: secțiunea 1 — *Dispoziții comune* (art. 31—35), secțiunea a 2-a — *Atribuțiile Plenului Consiliului Superior al Magistraturii* (art. 36—39), secțiunea a 3-a — *Atribuțiile secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii* (art. 40—43) și secțiunea a 4-a — *Atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și procurorilor* (art. 44—55).

100. Din analiza sistematică a dispozițiilor criticate, precum și ale art. 36—39 din legea criticată, Curtea reține că Plenul CSM are atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor (prevăzute de art. 36), referitoare la admiterea în magistratură, la formarea și examenele judecătorilor și procurorilor (prevăzute de art. 37), la organizarea și funcționarea instanțelor și a parchetelor (prevăzute de art. 38), precum și atribuții în materie legislativă, și anume adoptarea de regulamente și hotărâri cu caracter normativ (prevăzute de art. 39). Totodată, Curtea reține că secțiile CSM au atribuții referitoare la cariera judecătorilor și procurorilor, organizarea și funcționarea instanțelor și parchetelor, precum și atribuții în materie disciplinară.

101. Cu privire la criticile de neconstituționalitate, Curtea reține că, potrivit art. 133 alin. (1) din Constituție, CSM „*este garantul independenței justiției*”, iar, potrivit art. 134 alin. (2) din Constituție, CSM „*îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare*” a judecătorilor și procurorilor. Din analiza acestor norme fundamentale, reiese că funcționarea CSM în secții nu încalcă arhitectura constituțională a acestei autorități colegiale.

102. Pronunțându-se în cadrul controlului de constituționalitate *a priori* asupra Legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 303/2004 privind statutul judecătorilor și procurorilor, Curtea Constituțională a stabilit, prin Decizia nr. 417 din 19 iunie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 534 din 27 iunie 2018, paragrafele 70 și 71, că este firesc ca apărarea independenței puterii judecătorești să fie realizată de secția de judecatori a Consiliului Superior al Magistraturii, pentru că numai judecătorii fac parte din puterea judecătorească, nu și procurorii [a se vedea și Decizia nr. 358 din 30 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 473 din 7 iunie 2018, paragraful 88]. Prin urmare, nu există și nu poate fi nicio confuzie între autoritatea judecătorească, noțiune ce cuprinde instanțele judecătorești, Ministerul Public și CSM, și puterea judecătorească, ce cuprinde numai instanțele judecătorești. De aceea, competența Plenului CSM va viza apărarea independenței autorității judecătorești în ansamblu, ea angajându-se atunci când sunt afectate atât

instanțele judecătorești, cât și Ministerul Public, pe de o parte, sau CSM, pe de altă parte. În schimb, atunci când sunt afectate instanțele judecătorești sau Ministerul Public, competența va aparține, firesc, secțiilor corespunzătoare. O asemenea soluție legislativă constituie, de asemenea, o operațiune de corelare de tehnică legislativă, întrucât pune în aplicare principiul consacrat la art. 1 pct. 1 [cu referire la art. 1 alin. (1)] din lege, potrivit căruia „*cariera judecătorului este separată de cariera procurorului, judecătorii neputând interfera în cariera procurorilor și nici procurorii în cea a judecătorului*”. Mai mult, întreaga lege stabilește și menține dihotomia secție de judecatori — secție de procurori în privința carierei acestora. O asemenea intervenție legislativă, de natură să corecteze o lipsă de corelare a legii, nu poate fi decât în sensul respectării normelor de tehnică legislativă [a se vedea *mutatis mutandis* Decizia nr. 252 din 19 aprilie 2018, paragraful 134].

103. Curtea constată, așadar, că separarea competențelor decizionale referitoare la cariera magistraților nu afectează rolul constituțional al CSM de garant al independenței justiției, astfel cum este consacrat în art. 133 alin. (1) din Constituție. De asemenea, faptul că textul art. 134 alin. (2) din Constituție prevede expres că, în materie disciplinară, CSM îndeplinește rolul de instanță de judecată, prin secțiile sale, nu exclude posibilitatea legiului organic de a stabili atribuții în sarcina secțiilor CSM, în condițiile în care art. 134 alin. (4) din Constituție prevede că CSM îndeplinește și alte atribuții stabilite prin legea sa organică, în realizarea rolului său de garant al independenței justiției.

104. Cât privește lipsa unei căi de atac la Plen a hotărârilor secțiilor CSM, Curtea constată că și această susținere este neîntemeiată, deoarece art. 29 alin. (6) din legea criticată prevede expres accesul liber la justiție al persoanei interesate, reglementând posibilitatea atacării hotărârilor secțiilor privind cariera și drepturile judecătorilor și procurorilor la Secția de contencios administrativ și fiscal a ÎCCJ.

105. Referitor la criticile de neconstituționalitate privind procedura aplicabilă în materie disciplinară, autorii sesizării susțin că dispozițiile art. 49 alin. (5) din legea criticată, care prevăd inadmisibilitatea cererilor de intervenție accesorie în procedura disciplinară, conduc la aberații procedurale în fața instanței de cenzură competente, și anume ÎCCJ, care judecă acțiunea disciplinară potrivit dreptului comun, încălcându-se, astfel, art. 1 alin. (3), art. 20 alin. (2), art. 21 alin. (2) și art. 124 alin. (3) din Constituție, deoarece, spre exemplu, asociațiile profesionale ale judecătorilor sau procurorilor ale căror membri sunt supuși unor proceduri disciplinare în fața secțiilor CSM justifică un interes legitim pentru formularea unor astfel de cereri de intervenție accesorie.

106. Curtea reține că, potrivit art. 49 alin. (5) din legea criticată, „*În procedura disciplinară în fața secțiilor Consiliului Superior al Magistraturii nu este admisibilă formularea unor cereri de intervenție accesorie*”.

107. În ceea ce privește asigurarea tuturor garanțiilor dreptului la un proces echitabil, în cadrul procedurii disciplinare a magistraților, Curtea Constituțională s-a pronunțat prin Decizia nr. 126 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 244 din 7 aprilie 2011, Decizia nr. 127 din 1 februarie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 248 din 8 aprilie 2011, Decizia nr. 45 din 30 ianuarie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 199 din 5 martie 2018, paragrafele 151—154, sau Decizia nr. 381 din 31 mai 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 634 din 20 iulie 2018. Prin această ultimă decizie, paragrafele 21 și 22, Curtea a reținut că, referitor la câmpul de aplicare a dispozițiilor art. 6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin Hotărârea din 23 iunie 1981, pronunțată în Cauza *Le Combre, Van Leeuwen și De Meyere împotriva Belgiei*, a statuat că procedurile disciplinare intră sub incidența art. 6 paragraful 1 referitor la dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială. Astfel,

garanțiile dreptului la un proces echitabil implică dreptul părților de a lua cunoștință de toate aspectele litigiului (Hotărârea din 20 februarie 1996, pronunțată în Cauza *Lobo Machado împotriva Portugaliei*) și presupun respectarea principiului contradictorialității (Hotărârea din 18 februarie 2010, pronunțată în Cauza *Baccichetti împotriva Franței*). Totodată, la paragraful 22 al Deciziei nr. 381 din 31 mai 2018, referitor la competența unor organisme profesionale de a judeca acțiuni disciplinare, Curtea a invocat jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, care a arătat că, în numeroase state ale Consiliului Europei, abaterile disciplinare sunt de competența acestor structuri, iar o asemenea atribuire de competență nu este contrară dispozițiilor Convenției, care impune totuși unul dintre următoarele sisteme: fie jurisdicțiile organismelor profesionale îndeplinesc exigențele art. 6 paragraful 1 din Convenție, fie ele nu le îndeplinesc, și atunci legea națională trebuie să permită accesul la o instanță judecătorească ce prezintă toate garanțiile dreptului la un proces echitabil și la soluționarea cauzei de către o instanță independentă și imparțială (a se vedea, în acest sens, Hotărârea din 10 februarie 1983, pronunțată în Cauza *Albert și Le Compte împotriva Belgiei*, Hotărârea din 22 noiembrie 1995, pronunțată în Cauza *Bryan împotriva Regatului Unit*, Hotărârea din 20 mai 1998, pronunțată în Cauza *Gautrin și alții împotriva Franței*, Hotărârea din 16 decembrie 2008, pronunțată în Cauza *Frankowicz împotriva Poloniei*, și Hotărârea din 29 octombrie 2009, pronunțată în Cauza *Chaudet împotriva Franței*).

108. Având în vedere acestea, Curtea a concluzionat, la paragraful 30 al Deciziei nr. 381 din 31 mai 2018, că recursul reglementat de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004 este singura cale de acces la o instanță judecătorească, în materie disciplinară, a judecătorilor și a procurorilor, această cale de atac împotriva hotărârilor secțiilor CSM trebuie să fie una efectivă, devolutivă, care să asigure toate garanțiile dreptului de acces la instanță și al unui proces echitabil, prin luarea în considerare a tuturor aspectelor și prin verificarea atât a legalității procedurii, cât și a temeiniciei hotărârii instanței disciplinare, acesta fiind și sensul art. 134 alin. (3) din Constituție. În măsura în care acest „recurs”, prevăzut de dispozițiile art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, este calificat drept calea extraordinară de atac prevăzută de Codul de procedură civilă, aceste dispoziții sunt neconstituționale, întrucât nu asigură un remediu efectiv, care să fie la dispoziția unui magistrat sancționat disciplinar, în fața unei instanțe, așa cum impun dispozițiile art. 134 alin. (3) din Constituție, jurisprudența constantă a Curții Constituționale și cea a Curții Europene a Drepturilor Omului.

109. Ținând cont de această jurisprudență, precum și de ansamblul reglementărilor privind procedura disciplinară în fața secțiilor CSM, reglementări cuprinse de legea criticată, Curtea constată că soluția legislativă a inadmisibilității cererilor de intervenție accesorie în fața secțiilor CSM nu încalcă nici accesul liber la justiție, nici dreptul la un proces echitabil și nici principiul potrivit căruia justiția este unică, imparțială și egală pentru toți, atâta vreme cât, potrivit art. 51 alin. (4) din legea criticată, recursul declarat împotriva hotărârilor secțiilor CSM pronunțate în materie disciplinară este o cale devolutivă de atac, legiuitorul punând de acord, astfel, dispozițiile constatate ca fiind neconstituționale cu prevederile Constituției.

110. Referitor la critica privind încălcarea rolului asociațiilor profesionale ale magistraților, care ar justifica un interes legitim în formularea unor cereri de intervenție accesorie în procedura disciplinară din fața secțiilor CSM, Curtea constată că soluția legislativă criticată nu exclude formularea unor cereri de intervenție accesorie în cadrul soluționării recursului declarat împotriva hotărârilor secțiilor CSM pronunțate în materie disciplinară, recurs soluționat de Completul de 5 judecători al ÎCCJ, cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale ale dreptului la un proces echitabil.

111. Autorii sesizării de neconstituționalitate mai susțin că dispozițiile art. 49 alin. (7) din legea criticată sunt neclare, deoarece nu rezultă dacă se pronunță asupra cererii de

recuzare și magistratul recuzat, situație în care textul criticat încalcă principiul echității.

112. Potrivit art. 49 alin. (7) din legea criticată, „*Cererea de recuzare se soluționează de secția corespunzătoare în materie disciplinară, în aceeași compunere*”.

113. Referitor la aceste susțineri, Curtea constată că acestea sunt neîntemeiate, deoarece textul criticat este suficient de clar pentru a putea fi aplicat. Astfel, potrivit art. 49 alin. (6) din legea criticată, „*Cererea de recuzare a membrilor secțiilor în materie disciplinară este admisibilă numai în următoarele situații: a) în cazul în care acțiunea disciplinară îi vizează pe aceștia, soțul sau rudele lor până la gradul al IV-lea, inclusiv; b) ori de câte ori, față de calitatea persoanei vizate de acțiunea disciplinară, imparțialitatea acestora ar putea fi afectată; c) în caz de conflict de interese*”. Faptul că cererea de recuzare se soluționează de secția corespunzătoare în materie disciplinară, în aceeași compunere, are în vedere situația diferită a procedurii disciplinare în fața secțiilor CSM, față de situațiile de drept comun în care incidentele procedurale referitoare la recuzarea unui sau mai multor membri ai completului de judecată se soluționează de un alt complet de judecată sau de o instanță ierarhic superioară, potrivit prevederilor generale de drept procesual. Or, având în vedere că numărul membrilor secțiilor CSM în materie disciplinară este stabilit de art. 133 alin. (2) lit. a) din Constituție, nu există posibilitatea înlocuirii unor membri, astfel că cererea de recuzare nu ar putea fi soluționată de secție, într-o altă compunere.

114. Autorii sesizării de neconstituționalitate susțin că art. 49 alin. (8) din legea criticată conduce la aberații procedurale în fața instanței de cenzură competente — ÎCCJ, care judecă potrivit dreptului comun recursul, încălcându-se regulile aplicabile celor două categorii de nulități, prevăzute de art. 178 din Codul de procedură civilă.

115. Potrivit art. 49 alin. (8) din legea criticată, „*Toate motivele de nulitate a acțiunii disciplinare se invocă, sub sancțiunea decăderii, la primul termen de judecată cu procedura completă*”.

116. Cu privire la această susținere, Curtea reține că, potrivit art. 49 alin. (14) din legea criticată, „*Dispozițiile din prezenta lege ce reglementează procedura de soluționare a acțiunii disciplinare se completează cu dispozițiile Legii nr. 134/2010, republicată, cu modificările și completările ulterioare, în măsura în care nu sunt incompatibile cu aceasta*”. Curtea constată că textul de lege criticat dă expresie prevederilor art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora legiuitorul este abilitat să reglementeze competența și procedura de judecată, stabilind cadrul organizatoric și funcțional în care se realizează accesul liber la justiție. Totodată, Curtea reține că soluția legislativă criticată nu exclude invocarea oricăror motive de nulitate în cadrul soluționării recursului declarat împotriva hotărârilor secțiilor CSM pronunțate în materie disciplinară, recurs soluționat de Completul de 5 judecători al ÎCCJ, cu respectarea tuturor garanțiilor procesuale ale dreptului la un proces echitabil.

117. Autorii sesizării de neconstituționalitate mai susțin că posibilitatea schimbării încadrării juridice — instituție de drept procesual penal — este neclară și este de natură să restrângă drepturile procesuale ale magistratului vizat, în special dreptul la apărare.

118. Curtea reține că art. 49 alin. (9) din legea criticată prevede că „*Secția competentă în materie disciplinară poate, din oficiu sau la solicitarea părților, să schimbe încadrarea juridică a abaterilor disciplinare pentru care s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare. În toate cazurile, instanța disciplinară este obligată să pună în discuția părților schimbarea încadrării, iar la solicitarea acestora, să le acorde un termen pentru a depune concluzii scrise cu privire la schimbarea de încadrare. Asupra schimbării de încadrare secțiile se pronunță prin încheiere motivată*”.

119. Cu privire la aceste susțineri, Curtea constată că instituția schimbării încadrării juridice a abaterilor disciplinare ale magistraților este nou-introdusă în procedura disciplinară a magistraților, reprezintă o instituție *sui generis* și nu poate fi asimilată, din punctul de vedere al naturii juridice, cu instituția schimbării încadrării juridice a faptei, prevăzută de art. 311 din Codul de procedură penală. Astfel, deciziile Curții Constituționale invocate de autorii sesizării nu au relevanță, întrucât se referă la dispoziții din Codul de procedură penală.

120. Criticile autorilor obiecției de neconstituționalitate privind încălcarea cerințelor calitative ale unui act normativ, și anume previzibilitatea, precizia și claritatea, nu sunt întemeiate, deoarece textul criticat stabilește, în mod clar, atât condițiile în care poate fi pusă în discuția părților schimbarea încadrării juridice a abaterilor disciplinare pentru care s-a dispus exercitarea acțiunii disciplinare (secția competentă în materie disciplinară, din oficiu sau la solicitarea părților, poate să schimbe încadrarea juridică a abaterilor disciplinare), cât și procedura în care secțiile se pronunță asupra schimbării încadrării juridice (instanța disciplinară este obligată să pună în discuția părților schimbarea încadrării; la solicitarea acestora, poate acorda un termen pentru a depune concluzii scrise; asupra schimbării de încadrare, secțiile se pronunță prin încheiere motivată). Prin urmare, nu sunt încălcate dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție privind principiul legalității în componenta privind calitatea legii.

121. Referitor la critica privind încălcarea dreptului la apărare, consacrat de art. 24 din Constituție, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată, deoarece, potrivit art. 49 alin. (1) din legea criticată, în procedura disciplinară desfășurată în fața secțiilor CSM, judecătorul sau procurorul poate fi reprezentat de un alt judecător ori procuror sau poate fi asistat ori reprezentat de un avocat. De asemenea, potrivit art. 49 alin. (11) din legea criticată, pe tot parcursul procedurii disciplinare desfășurate în fața secțiilor C.S.M., părțile au dreptul să ia cunoștință de toate actele dosarului și pot solicita administrarea de probe.

122. În ceea ce privește susținerea autorilor obiecției de neconstituționalitate conform căreia art. 51 alin. (3) din legea criticată încalcă dispozițiile art. 1 alin. (3) privind statul de drept, deoarece și Inspecția Judiciară poate exercita recurs împotriva hotărârii secțiilor CSM pronunțate în materie disciplinară, Curtea constată că aceasta este neîntemeiată.

123. Potrivit art. 51 alin. (3) din legea criticată, *„Împotriva hotărârilor prevăzute la alin. (1) se poate exercita recurs în termen de 15 zile de la comunicare de către judecătorul sau procurorul sancționat ori, după caz, de Inspecția Judiciară [...]”*

124. Cu privire la aceste critici, Curtea reține că posibilitatea Inspecției Judiciare de a face recurs împotriva hotărârii secției CSM de respingere a acțiunii disciplinare dă expresie dreptului părților de a exercita căi de atac, acest drept fiind în prezent reglementat de art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004. Astfel, pronunțându-se în cadrul controlului de constituționalitate *a posteriori* asupra dispozițiilor art. 51 alin. (3) din Legea nr. 317/2004, din perspectiva unei critici similare de neconstituționalitate, Curtea Constituțională, prin Decizia nr. 643 din 1 noiembrie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 158 din 2 martie 2017, paragraful 23, a statuat că, potrivit textului de lege criticat, recursul împotriva hotărârii pronunțate de CSM în materie disciplinară poate fi formulat, pe de-o parte, de judecătorul/procurorul sancționat, iar, pe de altă parte, de Inspecția Judiciară sau de către ceilalți titulari ai acțiunii disciplinare care au exercitat-o. Or, recursul prevăzut de dispozițiile de lege criticate ca fiind o cale de atac împotriva hotărârii CSM, care are rol de instanță de judecată, trebuie să poată fi exercitat de toate părțile, inclusiv de către titularii acțiunii disciplinare nemulțumiți de hotărârea CSM. Fiind părți în procedura disciplinară desfășurată în fața secțiilor CSM, citate ca atare în mod obligatoriu, Inspecția Judiciară ori, după caz,

alți titulari ai acțiunii disciplinare justifică interesul de a putea ataca cu recurs hotărârea secției corespunzătoare a CSM, prin care s-a soluționat acțiunea disciplinară. Având în vedere jurisprudența sa, Curtea constată că este neîntemeiată critica referitoare la posibilitatea Inspecției Judiciare, ca titular al acțiunii disciplinare, de a formula recurs împotriva hotărârilor secțiilor CSM privind acțiunile disciplinare.

125. Autorii sesizării de neconstituționalitate mai susțin că instituirea unui termen de prescripție specială a răspunderii disciplinare de 5 ani este exagerată, acest termen fiind identic cu acela de prescripție a răspunderii penale pentru infracțiuni sancționabile cu pedepse de până la 5 ani, pe când termenul reglementat de Codul muncii este de 6 luni de la data săvârșirii faptei.

126. Curtea reține că, potrivit art. 53 alin. (2) din legea criticată, *„Răspunderea disciplinară a judecătorilor și procurorilor se prescrie în termen de 4 ani de la data săvârșirii abaterii disciplinare. Termenul de prescripție a răspunderii disciplinare se suspendă pe întreaga durată a suspendării judecății acțiunii disciplinare. Răspunderea disciplinară se prescrie oricâte suspendări ar interveni, dacă termenul de 4 ani este depășit cu încă un an”*. Alin. (1) al art. 53 prevede că *„Pe durata soluționării de către instanță a cauzelor prevăzute la art. 46 alin. (3) și art. 48 alin. (3), termenul de 2 ani, prevăzut la art. 47 alin. (7), se suspendă”*. Art. 46 alin. (3) prevede că *„Rezoluția inspectoruluișef prin care au fost respinse plângerea și rezoluția de clasare pot fi contestate de persoana care a formulat sesizarea la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare. Soluționarea cauzei se face de urgență și cu precădere”*, iar art. 48 alin. (3) prevede că *„Rezoluția de respingere a sesizării prevăzută la alin. (1) lit. b) și alin. (2) poate fi contestată de persoana care a formulat sesizarea la Secția de contencios administrativ și fiscal a Curții de Apel București, în termen de 15 zile de la comunicare, fără îndeplinirea procedurii prealabile. Soluționarea cauzei se face de urgență și cu precădere”*. Totodată, art. 47 alin. (7) prevede că *„Acțiunea disciplinară poate fi exercitată de către inspectorul judiciar în termen de 30 de zile de la finalizarea cercetării disciplinare prealabile, dar nu mai târziu de 2 ani de la data la care fapta a fost săvârșită”*.

127. Curtea reține că dispozițiile criticate — art. 53 alin. (2) din legea supusă controlului de constituționalitate — instituie un termen de prescripție a răspunderii disciplinare a magistraților, pe lângă termenele de exercitare a acțiunii disciplinare de către inspectorul judiciar care sunt prevăzute în art. 47 alin. (7) din legea criticată și în art. 46 alin. (7) din Legea nr. 317/2004 (un termen de 30 zile de la finalizarea cercetării disciplinare și un termen de 2 ani de la data la care fapta a fost săvârșită). Astfel, dispozițiile criticate instituie atât un termen de prescripție a răspunderii disciplinare a magistraților (4 ani de la data săvârșirii abaterii disciplinare), cât și un termen special de prescripție (5 ani de la data săvârșirii abaterii disciplinare, oricâte suspendări ar interveni), ceea ce reprezintă o chestiune de opțiune a legiuitorului, fără ca prin aceasta să încalce dispozițiile sau principiile constituționale. Cât privește durata acestui termen, Curtea constată că aceasta reprezintă opțiunea legiuitorului, fără a constitui o problemă de constituționalitate a textului criticat.

128. Referitor la comparația dintre această reglementare și cea cuprinsă de Codul muncii, Curtea reține că, răspunzând unei critici privind comparația dintre regimul juridic al răspunderii disciplinare a magistraților și cel al răspunderii disciplinare a altor categorii de personal, prin Decizia nr. 643 din 1 noiembrie 2016, precizată, paragraful 21, a reținut că diferențele specifice dintre cei doi termeni ai comparației invocate de autoarea excepției din acea cauză — judecători sau procurori, pe de o parte, și funcționari publici sau salariați, pe de altă parte — sunt date atât de statutul diferit al acestor categorii profesionale, cât și de rolul constituțional al CSM de instanță de judecată, prin

secțiile sale, în domeniul răspunderii disciplinare a judecătorilor și a procurorilor.

129. Referitor la criticile de neconstituționalitate ce vizează crearea unui statut special membrilor CSM, cu încălcarea art. 133 alin. (1) raportat la art. 1 alin. (1) și (3) din Constituție, autorii sesizării susțin, în primul rând, că, potrivit art. 57 alin. (4) din legea criticată, revocarea din funcție pentru nerespectarea atribuțiilor de serviciu este reglementată atât de restrictiv, încât devine iluzorie.

130. Curtea reține că, potrivit art. 57 alin. (4) din legea criticată, „Dispozițiile alin. (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul revocării membrilor aleși de la Înalta Curte de Casație și Justiție și de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție”, iar, potrivit alin. (3) al aceluiași articol, „În situația prevăzută la alin. (1) lit. c), procedura de revocare din funcție se desfășoară după cum urmează:

a) solicitarea de revocare poate fi inițiată de cel puțin două treimi din numărul adunărilor generale de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii a cărui revocare se solicită;

b) sesizarea trebuie să cuprindă indicarea concretă a atribuției prevăzute de lege pe care persoana în cauză nu și-a îndeplinit-o sau și-a îndeplinit-o în mod necorespunzător, în mod grav, repetat și nejustificat, precum și a motivelor din care rezultă această situație. Sesizarea este inadmisibilă atunci când vizează modul în care membrul ales și-a exercitat dreptul de vot;

c) solicitarea de revocare se transmite secției corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, care dispune efectuarea verificărilor necesare de către Inspekția Judiciară. Verificările trebuie efectuate în termen de cel mult 90 de zile de la data sesizării Inspekției Judiciare. Inspectorul-șef poate dispune prelungirea termenului de efectuare a verificărilor cu cel mult 30 de zile dacă există motive întemeiate care justifică această măsură, dispozițiile art. 47 alin. (1) fiind aplicabile în mod corespunzător;

d) raportul întocmit de Inspekția Judiciară se transmite secției corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii, care îl va comunica judecătorului sau procurorului vizat. Împotriva raportului, judecătorul sau procurorul poate formula obiecțiuni în termen de 30 de zile de la comunicare. Raportul definitiv se comunică adunărilor generale de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii a cărui revocare se solicită;

e) în vederea dezbaterii raportului, secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii convoacă toate adunările generale de la nivelul instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii a cărui revocare se solicită, stabilind o singură zi pentru desfășurarea acestora;

f) persoana vizată de revocare se poate adresa judecătorilor sau procurorilor în vederea susținerii propriului punct de vedere, în orice mod, până la data adunărilor generale;

g) dacă două treimi din numărul voturilor valabil exprimate de judecătorii sau procurorii întruniți în adunările generale ale instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii vizat de procedură sunt în sensul menținerii solicitării de revocare, secția corespunzătoare a Consiliului Superior al Magistraturii ia act de hotărârile adunărilor generale;

h) adunările generale ale instanțelor sau parchetelor pe care le reprezintă membrul Consiliului Superior al Magistraturii a cărui revocare se solicită sunt legal constituite în prezența a cel puțin două treimi din numărul judecătorilor sau procurorilor în funcție. Adunarea generală este prezidată de judecătorul sau procurorul cu cea mai mare vechime în funcția de judecător sau procuror. Hotărârile adunărilor generale se adoptă cu votul a cel puțin două treimi din numărul judecătorilor sau procurorilor în funcție.”

131. Referitor la statutul membrilor CSM, Curtea a reținut în jurisprudența sa că CSM poate fi garantul independenței justiției numai dacă, în realizarea acestei competențe, el își îndeplinește în mod independent și imparțial atribuțiile stabilite prin lege. Iar factorii ce asigură independența și imparțialitatea acestui organ de jurisdicție îi constituie modul de desemnare a membrilor săi, durata mandatului și inamovibilitatea membrilor în cursul mandatului, precum și existența unei protecții adecvate împotriva presiunilor exterioare (a se vedea, în acest sens, Decizia nr. 518 din 31 mai 2007, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 559 din 15 august 2007, Decizia nr. 779 din 12 mai 2009, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 520 din 29 iulie 2009, și Decizia nr. 1.556 din 6 decembrie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 910 din 6 februarie 2012). Referitor la această ultimă condiție, Curtea a statuat, prin Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, precizată, că, în activitatea individuală, membrul CSM trebuie să se bucure de o reală libertate de gândire, expresie și acțiune, astfel încât să își exercite mandatul în mod eficient. El nu poate fi expus unor eventuale presiuni, afectând independența, libertatea și siguranța în exercitarea drepturilor și a obligațiilor care îi revin potrivit Constituției și legilor. Membrii aleși ai CSM își exercită atribuțiile constituționale în baza unui mandat reprezentativ, și nu a unui mandat imperativ, acesta din urmă fiind incompatibil cu rolul și atribuțiile conferite de art. 133 și 134 coroborate cu art. 124 și 125 din Constituție, dar și din perspectiva modalității în care se iau hotărârile, atât de către Plen, cât și de către secții în cadrul CSM.

132. În ceea ce privește procedura de revocare a membrilor CSM, prin Decizia nr. 196 din 4 aprilie 2013, precizată, Curtea a statuat că revocarea trebuie să opereze în condiții clar stabilite prin lege, atât sub aspectul motivelor, cât și al procedurii. Soluțiile preconizate de un act normativ nu trebuie aplicate în mod aleatoriu, legiuitorul fiind obligat să stabilească condiții, modalități și criterii clare și precise. Or, în cazul revocării unui membru ales al CSM, la acel moment, nu era stabilit modul în care se poate constata „neîndeplinirea sau îndeplinirea necorespunzătoare a atribuțiilor încredințate prin alegerea ca membru al Consiliului”. Astfel, Curtea a decis că norma de sancționare trebuie să întrunească exigențele de precizie, claritate și, implicit, previzibilitate, și a constatat neconstituționalitatea unor dispoziții din Legea nr. 317/2004 referitoare la procedura de revocare a membrilor CSM.

133. Având în vedere jurisprudența sa, Curtea constată că susținerea autorilor obiecției de neconstituționalitate privind instituirea unei proceduri greoaie de revocare a membrilor CSM sunt neîntemeiate, deoarece exercitarea atribuțiilor ce decurg din calitatea de membru al CSM se circumscrie rolului constituțional al acestuia de garant al independenței justiției, consacrat de art. 133 alin. (1) din Constituție, iar procedura de revocare a membrilor CSM trebuie să fie detaliată în mod clar și previzibil în lege, pentru a asigura o protecție adecvată împotriva presiunilor exterioare.

134. În al doilea rând, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că reglementarea posibilității revocării de către plen a membrilor CSM aleși de Senat este o dispoziție contradictorie, de natură să genereze abuzuri.

135. Potrivit art. 57 alin. (6) din legea criticată, „Membrii aleși ai Consiliului Superior al Magistraturii, reprezentanți ai societății civile, pot fi revocați din funcție în cazul în care nu mai îndeplinesc condițiile legale pentru a fi membru ales al Consiliului Superior al Magistraturii sau în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare, în mod grav, repetat și nejustificat a atribuțiilor prevăzute de lege; dispozițiile alin. (2) și alin. (3) lit. b) sunt aplicabile în mod corespunzător”. Potrivit alin. (2) al art. 57, „Plenul Consiliului Superior al Magistraturii constată incidența uneia dintre ipotezele prevăzute la alin. (1) lit. a) și b), la sesizarea președintelui sau a vicepreședintelui

Consiliului Superior al Magistraturii ori a unei treimi din membri, și dispune revocarea din funcție, cu votul majorității membrilor săi”, iar, potrivit alin. (3) lit. b) al aceluiași articol, „În situația prevăzută la alin. (1) lit. c), procedura de revocare din funcție se desfășoară după cum urmează: [...] b) sesizarea trebuie să cuprindă indicarea concretă a atribuției prevăzute de lege pe care persoana în cauză nu și-a îndeplinit-o sau și-a îndeplinit-o în mod necorespunzător, în mod grav, repetat și nejustificat, precum și a motivelor din care rezultă această situație. Sesizarea este inadmisibilă atunci când vizează modul în care membrul ales și-a exercitat dreptul de vot”.

136. Curtea reține că, în jurisprudența sa, a constatat că CSM este o autoritate fundamentală a statului și că, în componența sa, acesta reflectă structura autorității judecătorești și asigură legătura cu societatea civilă (a se vedea, în acest sens, deciziile nr. 53 și nr. 54 din 25 ianuarie 2011, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2011). Prin Decizia nr. 799 din 17 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 440 din 23 iunie 2011, Curtea a observat că legiuitorul constituant originar a optat pentru includerea în componența CSM și a unor membri care nu sunt magistrați de profesie, dar care reprezintă societatea civilă, sunt specialiști în domeniul dreptului și se bucură de înaltă reputație profesională și morală. Potrivit art. 133 alin. (2) lit. b) din Constituție, membrii CSM reprezentanți ai societății civile sunt desemnați de Senat.

137. Cu privire la posibilitatea revocării de către plen a membrilor CSM aleși de Senat, Curtea constată că revocarea constituie o cauză de încetare a mandatului de membru ales al CSM, indiferent că este vorba despre membrii aleși în adunările generale ale magistraților sau de cei 2 reprezentanți ai societății civile, aleși de Senat. Soluția legislativă potrivit căreia motivele și procedura de revocare reglementate pentru membrii aleși în adunările generale ale magistraților se aplică, în mod corespunzător, celor 2 reprezentanți ai societății civile, aleși de Senat, constituie un factor ce asigură o protecție adecvată împotriva eventualelor imixțiuni în activitatea CSM și, prin urmare, criticile de neconstituționalitate sunt neîntemeiate.

138. În al treilea rând, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că dispozițiile art. 59 alin. (3) din legea criticată sunt neconstituționale, deoarece, în caz de vacanță a funcției, termenul de un an este în mod nejustificat unul foarte

îndelungat, putând conduce la situații de absolută lipsă de reprezentativitate a membrilor care exercită efectiv atribuțiile CSM.

139. Potrivit art. 59 alin. (3) din legea criticată, „În situația în care vacanța funcției a intervenit în ultimul an de mandat, persoana care a obținut numărul următor de voturi în cadrul alegerilor desfășurate potrivit art. 8 alin. (3) sau art. 13 ori, după caz, art. 19, exercită calitatea de membru al Consiliului Superior al Magistraturii pentru restul de mandat rămas până la expirarea termenului de 6 ani”.

140. În ceea ce privește această susținere, Curtea constată că este neîntemeiată, deoarece reglementarea de către legiuitor a unei norme care să prevadă o soluție legislativă pentru situația specială în care vacanțarea funcției de membru al CSM a intervenit în ultimul an de mandat este firească, având în vedere că rațiunea instituirii unei astfel de norme este asigurarea funcționării CSM. Cu privire la alegerea de către legiuitor a termenului de un an, prevăzut de textul criticat, Curtea constată că aceasta nu constituie o problemă de constituționalitate, ci reprezintă opțiunea legiuitorului, ținând cont de complexitatea procedurii de alegere a membrilor CSM și de durata acestei proceduri. De altfel, prin Decizia nr. 374 din 2 iunie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 5 iulie 2016, paragraful 50, Curtea Constituțională a reținut că prevederile art. 133 alin. (4) din Constituție stabilesc durata mandatului CSM, organism colegial și autoritate publică de rang constituțional, iar nu a unor mandate individuale, exercitate autonom de fiecare membru în parte.

141. În final, autorii obiecției de neconstituționalitate susțin că reglementările cuprinse în legea criticată, „atât în detaliile lor specifice analizate mai sus, cât și apreciate în evaluarea de ansamblu a celor trei legi ale justiției adoptate de Senat în aceeași zi”, conduc la o slăbire clară a poziției puterii judecătorești în raport cu celelalte puteri din stat — executivă și legislativă, cu încălcarea flagrantă a principiului separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale — art. 1 alin. (4) din Constituție.

142. Referitor la această critică de ansamblu, Curtea reține că autorii obiecției de neconstituționalitate nu indică textele de lege care ar contraveni principiului separației și echilibrului puterilor în cadrul democrației constituționale, critica fiind prea generală și referindu-se „la cele trei legi ale justiției”, astfel că această critică nu poate fi analizată.

143. Pentru considerentele arătate, în temeiul art. 146 lit. a) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 11 alin. (1) lit. A.a), al art. 15 alin. (1) și al art. 18 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, cu majoritate de voturi în ceea ce privește dispozițiile art. 27 alin. (2) teza finală și cu unanimitate de voturi cu privire la Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii, în ansamblul său, precum și la celelalte dispoziții din aceasta,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, obiecția de neconstituționalitate formulată de 57 de deputați și constată că Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii, în ansamblul său, precum și dispozițiile art. 8 alin. (3), art. 14 alin. (3) și (4), art. 22 alin. (3), art. 27 alin. (2), art. 29 alin. (1), art. 31 alin. (1), art. 40, art. 41, art. 49 alin. (5) și alin. (7)–(9), art. 51 alin. (3), art. 53 alin. (2), art. 57 alin. (4) și (6) și art. 59 alin. (3) din aceasta sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Președintelui României și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 9 noiembrie 2022.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Ioana Marilena Chiorean